

PREMOGARSKI STRAJK PRIZADETIH JE OKOLI DVE- STO TISOĆ PREMOGARJEV

S prvom aprilom je potekla takozvana jacksonvilska pogodba med operatorji in unijskim premogarji v okrožjih mehkega premoga, in ker se na konferenci, ki se je pred nekaj tedni vršila v Miami, Fla., ni moglo skleniti nove pogodbe, so premogarji odšli na štrajk s prvim aprilom. Prizadetih je okoli 200 tisoć premogarjev. Unijski voditelji so obvestili operatorje, da so pripravljene pogajati glede nove plačilne lestvice po distriktih, toda do zdaj ni videti v tem oziru še nikakih uspehov.

V državi Ohio je brez dela okoli 35,000 premogarjev. Zveza premogarskih operatorjev za državo Ohio je povabila unijske uradnike, da se zberejo k plačilni konferenci v Columbus, O., v četrtek 7. aprila. Namen te konference bi bil znižati premogarske plače od \$7.50 na \$5 ali \$4.50 dnevno, to je toliko kot zaslužijo neunijski premogarji v državah Kentucky in West Virginia. Lee Hall, predsednik ohijjskega distrikta U. M. W. A. pa je baje odklonil to povabilo, češ, da bi bila taka konferenca brez pomena, ker premogarji ne morejo vpoštevati nižje dnevne plače kot \$7.50, kot je določevala jacksonvilska pogodba. Tako vsaj poroča Associated Press.

PRETEČENI TEDI IZ CLEVELANDA

Pretečeni teden je clevelandska WJAY radio postaja dala na razpolago celo uro časa našim lepim slovenskim pesmi in glasbi. Urednik koncerta ne more opisati, ker nima radio-aparata in ni imel časa, da bi se bil prislonil kje drugje.

V nedeljo 10. aprila priredi pevski zbor "Zarija" koncert z bogatim vzporedom v Slovenskem Narodnem Domu v Clevelandu.

Enkrat proti koncu aprila imeli bomo priliko slišati v Slovenskem Narodnem Domu slovega opernega pevca Čulića. Mr. Mate Čulić je bil rojen v Splitu, Dalmacija in je dovršil svoje pevške študije na konservatoriju v Bologni leta 1914. Kmalu potem je že nastopal v velikimi uspehi na operah v Turinu, Milanu, Rimu, Bruslju, Amsterdamu, Rotterdamu in drugih velikih evropskih mestih. Zdjaj prireja koncerte v raznih mestih Amerike in ameriški kritiki se o njem zelo povoljno izražajo.

Vljudni roparji.

V mestu Pampa, Tex. so trije nezakrskani roparji vdrli v First National banko in odnesli \$25,000 gotovine. Uradnike in došle kostumerje so zaprli v varnostno šrambo, pred odhodom pa so jim vrgli kletvo, da so se mogli rešiti svojega zavora. Nekega trgovca, ki je prinesel \$1,100, da jih složi v banko, so vprašali, če mu njegov denar zavarovan, in to je zanikal, so mu ga pustili.

Rdeči demant.

V Lichtenburg okrožju v Južni Afriki so našli nedavno nenavadno lep rdeči demant, ki tehta 18 karatov. Rdeči demanti so zelo redki in vsled tega jako dragi.

ZDRAVSTVO

(Piše dr. Jos. V. Grahek, vrh zdravnik J. S. K. Jednote).

Nervoznost (dalje).

Zdi se mi, da na veliko število naših ljudi vpliva zavest krivde. Jaz ne morem razumeti, kako more iti od tu mož v Evropo, se tam poročiti, živeti z ženo mesec ali dva, priti nazaj in potem ne videti svoje žene petdeset let, in potem še misliti, da bosta živela oba pošteno in moralno. Verjetneje je, da bo žena živela moralno kot mož. Ona je v to skoro prisiljena, kajti če prične z nemoralnim življenjem, lahko dobi bolezen ali pa otroka, kar jo spravi v sramoto za vse življenje.

Mož pa zamore živeti nemoralno, nakar nabaše svoj kovček in odputuje, da nikdo ne zna kam. Može, ki so živeli razuzdano in nemoralno leta in leta, imajo pa vedno še moralno zavest. Bojijo se dobiti bolezen, in večkrat tudi res oboliijo tako, da niso več za v javno družbo.

Mnogi može so prišli že k meni na preiskavo, boječi se, da so dobili bolezen, toda po natančni preiskavi nisem našel nikakega sledu bolezni. Toda, to jih ni zadovoljilo. Hoteli so, da se jim pove, da imajo kakšno bolezen. Večkrat sem zvedel, da so taki ljudje, katerim sem po preiskavi povedal, da nimajo bolezni, šli potem h kakšnemu mazaču, ki jih je prestrašil do onemoglosti s storijo o strahotni bolezni, ki jo baje imajo. Povedal jim je seveda tudi, da jih more ozdraviti za \$300 ali \$400. Ljudje, ki so prišli k meni, in katerim sem za natančno preiskavo računal \$5 ali \$10, nakar sem jim povedal resnico, da namreč niso bolni, niso bili s tem zadovoljni. Šli so k mazačem in jim za zdravljenje namišljene bolezni dali vse, kar so imeli, in če to ni bilo dovolj, so kradli, da so nosili mazačem. Taki ljudje ne želijo slišati resnice in mazači to dobro vedo.

Ni še dolgo tega, ko mi je neki mlad moč pisal več pisem, ter me prosil, da bi ga zdravil pismenim potom za hudo bolezen, katero baje ima. Jaz sem mu odgovoril in mu svetoval, naj se obrne za zdravniške nasvete in pomoč k zdravniku svojega mesta. Nekega ponedeljka zjutraj pa sem našel v uradu mladega moža, čakajočega name. Jaz ga nisem poznal, ker ga nisem nikoli prej videl. A mož mi je povedal, da je tisti, ki me je vprašal za nasvet pismeno. Razložil mi je tudi svojo nepriliko, oziroma skrb. Neki dan, ki je sledil noči, katero je preživel v razuzdanosti, opazil je neke neprilike pri izločevanju vode.

Hitro se je obrnil do enega izmed mazačev, ki si delajo kričečo reklamo, in mazač mu je povedal, da ima sifilis, katerega bo ozdravil za več sto dolarjev. Kljub temu, da ni bil najti nobenega znaka te bolezni, se je obrnil za nasvet še k drugemu mazaču in delal cel leto, da je plačal njegov račun.

Star grob.

V Egiptu so našli raziskovalci grob, o katerem sodijo, da je 5,000 let star, torej iz časa tretje dinastije faraonov. Učenjaki ugibajo, da je bil v njem pokopan Imhotep, eden največjih znanstvenikov tistega časa.

KORISTNE OSE

Marsikateri izmed čitateljev je že prišel v neprijetno dotik s strupenim osjim želom, ki povzroča precej občutne bolečine, in kar je še bolj neprijetno, ubodeno mesto navadno močnc zateče. Ose dražiti je precej nevarna zabava porednih dečakov, kateri dostikrat sledi skelača kazen, katere ni mogoče prikriti pred strogimi starši. Ose so po navadi srborite irade napadejo človeka ali žival, bodisi da se preveč približaj njih bivališču, ali pa jih morda nenamena moti pri njih vsakdanjih opravkih.

Vsi poznamo ose, ki gradijo nekatere papirnatce lonce ali lampijone na drevesnih vejah, v podstrešju ali na kakem drugem primernem kraju. Gradivo za te lampijone dobivajo ose navadno na starem, že nekoliko trohnelem lesu. Z močnimi čeljustmi grizejo mehka lesna vlakna, nakar s prednjimi nogami odneso gradivo na "stavbišče." To gradivo dobro posušajo z neko sluznato snovjo in zgradijo "hišo," katere stene so kakor iz močnega sivnega papirja izdelane. Ose ne nabirajo medu, kakor čebele, ampak jim gnezdo služi le za množestvilne celice, v katere polagajo jajčeca. Iz teh jajčec se najprej izležejo ličinke, ki se potem izpremene v bube in končno v prave ose. Svoje ličinke hranijo ose večinoma z različnim mrčesom in zato se koristne.

Odrasle ose se pa tudi ne branijo sladkega sadja in grozdja. V enem osjem gnezdu se včasih nahaja po več tisoć os. Ko nastopi mráz, večina os pogine in le kakšna posamezna samica srečno prezimi v kakšnem zavaranem kotičku. Ko nastopi pomlad, se zbudi iz zimskega spanja in začne takoj skrbeti za potomstvo. Hitro zgradi nekaj celic na primernih drevesnih vejah in položi jajčeca vanj. Kmalu si vzgoji nekaj delavk, ki povečajo gnezdo in skrbje za mladiče. Tako se kolonija veča, dokler ne nastopi hladno vreme.

Neke druge vrste ose so izurjene lončarice. Iz blata, katerega pomešajo z neko sluznato tvarino, si gradijo lične, nekakim malim, širokim steklenicam podobne lončke, katere pritrdijo na vejice ali drevesne liste. V vsak tak lonček potem os položi eno ali dve gosenci, kateri je prej toliko zbolda z želom, da postanete mrtvoudni.

V mrtvoudno truplo gosence nato položi jajčeca, nakar zalepi odprtino lončka. Ker je gosencia samo otrpla, da si ne more pomagati, je vendar živa in ne začne gniti. Tako nudi izlezeni osji ličinki dobro svežo hrano, katere ji zadostuje, dokler se ne zabubi. V nekaj dneh se buba spremeni v pravo oso, ki pregrize lončkov pokrovček in izleti v beli svet, kjer nadaljuje z delom svojih prednik.

IZ URADA VRH. ZDRAVNIKA

Vsled poprave mojega urada na 600 Grant St., Pittsburgh, Pa., bom imel, začeniši z 20. aprilom 1927, začasne uradne prostore na 612 Grant St., to je samo par vrat severno od sedanjega urada. Vsa pošta pa se lahko pošilja kar na moj stari naslov, to je na 600 Grant St., Pittsburgh, Pa.
DR. JOS. V. GRAHEK,
vrh zdravnik J. S. K. Jednote.

FOTOGRAFIRANJE Z ZRAKA

Pred dobrimi desetimi leti je prišlo fotografiranje z zračnih višav še malo vpoštev, izvzemši na vojnih frontah. Dandanes pa zračno fotografiranje že izobno služi industriji in znanosti. Delo teh zračnih fotografiranih ni lahko in baš zavidanja vredno in se v mnogih ozirih lahko meri z delom pionirjev, ki so se podajali v neznane divjine peš ali na konjih, da izdelajo zemljevide še neznanih krajev.

S fotografiranjem mest od vrha je bila rešena marsikatera zamotana prometna uganka. Fotografirane slike, vzete z zraka, so položile lesni industriji takorekoč na dlan velike gozdne komplekse v vseh podrobnostih. "Zračne" fotografije tudi izobno služijo graditeljem cest, železnic itd.

Za fotografiranje mesta New Yorka je bilo treba 3,000 milj zračnega poleta, ki je pokrilo 625 kvadratnih milj. Fotografije kažejo vsako zgradbo, vsako cesto, vsak kotiček milijonskega mesta, ob enem seveda tudi vrvenje pocestnih množic.

Pretečno poletje je mala skupina mornariških pilotov in fotografirala za našo vlado mapirala Alasko ter v treh mesecih izvršila delo, katero bi po prejšnjem načinu merjenja zemlje mercevali za desetletje nečloveških naporov. Teževalski ekspedicijski je poveljeval mornariški poročnik B. H. Wyatt. Svojo operacijsko bazo je ekspedicijska najprej ustanovila v Ketchikanu, nato v Juneau, potem v Wranglu in v Petersburgu, Alaska. Za službene polete so rabili dva letala medtem ko je tretje bilo pripravljeno v bazi, da prične z iskanjem, da bi se prva dva ne vrnila v primernem času. Letalo je brnelo nad sneženimi gorskimi velikani in nad gozdnatimi divjinami s hitrostjo sto milj na uro. V eni uri je bila fotografirana pokrajina sto milj na dolgo in sedem milj na široko. Vsteto vse zamude in priprave mapirali so ti zračni zemljemerci povprečno tisoć kvadratnih milj dnevno. V 385 letalnih urah so prepotovali nad 35 tisoć milj.

To zračno fotografiranje jim je odkrilo na stotine do tedaj neznanih rek in jezer in na milijone akrov dragocenega lesa. Vsak polet preko neznanih divjin je bil seveda združen z velikimi nevarnostmi. Ako bi bilo letalo primorano pristati v neznanih divjinah, ne bilo bi dosti upanja za rešitev osovja.

To zračno fotografiranje se vrši z avtomatičnimi kamerami tako ostrega "vida," da jim ne uide nobena malenkost. Kamere imajo po tri leče in filmi v isti se premikajo avtomatično. Razume se, da morata pilot in fotograf delati v popolnem soglasju. Pilot mora v diti letalo v ravnih črtah, z enako hitrostjo in vedno v enaki višini, da fotografije pokažejo pravo razmerje. Če je pilot prisiljen hitrost zmanjšati, ali če ga zračni tok spravi nekoliko iz prave smeri, mora fotograf po tem uravnati kamero. Pilot in fotograf morata paziti, da vzporedne fotografije dovolj dosega drugo drugo, da ne manjka nobenega koščeka pokrajine, ko se posamezni trakovi fotografij skupaj zložijo.

V državi Connecticut je fotografiranje z zraka v peterih (Dalje na 2. strani)

VODA ZA VELIKA MESTA

Kjerkoli se naselijo ljudje, gledajo v prvi vrsti, da dobijo dovolj vode za vsakdanje potrebe. Čim večja skupina ljudi se nahaja v naselbini, tem več vode se porabi. To je nekaj tako samo ob sebi umevna, da se zdi skoro škoda izgubljeni besede glede tega.

Kljub temu pa malokdaj mislimo, kakšen velikanski problem je dobava vode za potrebe velikih, milijonskih mest in kakšne ogromne svote denarja to požre. Največja naprava te vrste v Ameriki je takozvani Catskill sistem, katerega naloga je oskrbovati za potrebno vodo New York, največje mesto tega kontinenta. Imenovani vodovod je 101 miljo dolg in dovaža vodo v količini 1,000 sekundnih čevljev. Ta ogromni vodovodni sistem pa bo ostal daleč v ozadju, ko bo mesto Los Angeles v Californiji zgradilo svoj novi vodovod, z delom katerega se bo v kratkem pričelo.

Projektirani vodovod bo stal okroglih 175 milijonov dolarjev, dolg bo 260 milj in bo mogel preskrbeti najmanj osem milijonov ljudi s potrebno vodo. Dobival bo vodo iz reke Colorado, ki tvori mejo med Californijo in Arizono, in dovažal vodo v količini 1,500 sekundnih čevljev.

Mesto Los Angeles ima že zdaj takozvani Owen River akvedukt, ki dovaža vodo z gorovja 256 milj daleč. Izgotovljen je bil leta 1913 in zamore oskrbovati z vodo mesto z dve milijonoma prebivalcev. Ko so omenjeni vodovod dogotovili, sodili so, da bo zadostoval vsaj za 50 let. Toda mesta na južnem pacifičnem obrežju rastejo tako hitro, da morajo prebivalci Los Angelesa misliti na nov vodovodni sistem, če nečeto dočakati pomanjkanja vode.

Prišel se bo ta vodovod na 289 čevljev nadmorske višine, toda voda se bo morala dvigniti na najvišji točki na 1,700 čevljev nadmorske višine, torej za celih 1,417 čevljev. Ker voda sama od sebe ne teče navzgor, morale jo bodo v to prisiliti ogromne sesalke, ki bodo zgrajene na več krajih. Za ta vodovod bo treba 55 milj predorov, od katerih en sam bo 26 milj dolg.

Na dolgost 75 milj bo treba vodo večkrat vzdigovati, nadaljnih 185 milj pa bo tekla navzdol. Iz te navzdol tekoče vodne sile upajo dobiti približno 70% električne energije, katere bo potrebna za sesalke. Nadaljnih 30% električne sile upajo dobiti od takozvanega Boulder jezca, ki bo zgrajen višje na isti reki in radi katerega je bil tak boj v zaključnih dneh 69. kongresa.

Izdanje prvih bondov za gradnjo vodovoda je prebivalstvo mesta Los Angeles že odobrilo. Ako bo potrebno, bo mesto Los Angeles financiralo ves projekt in odvečno vodo prepuščalo sosednim mestom, proti primerni odškodnini. Vsekakor pa je mesto Los Angeles povabilo tudi druga mesta, da se pridružio in proporcionalno prispeva za vodovod, ki bi bil potem tudi proporcionalno last vseh. Če se ta načrt uresniči, bodo iz omenjenega vodovoda dobivala potrebno vodo poleg Los Angelesa tudi mesta Redlands, Riverside, Pasadena, Santa Monica, Santa Barbara in morda celo mesto San Diego, oddalje (Dalje na 2. strani)

IZ NAŠIH KRAJEV ONSTRAN MORJA

Dne 9. marca je izdihnila v Gosposki ulici št. 7 v Ljubljani svojo dušo najstarejša ljubljanska meščanka in najstarejša Ljubljančanka vobče, dne 2. maja, 1827 rojena gospa Hedvika Finz, vdova po znanem nekdanjem ranocelniku g. Francu Ks. Finzu, ki je umrl je pred 20. leti. Pokojnica bi torej dosegla dne 2. maja ravno 100 let, toda usoda ji ni naklonila, da bi slavila svoj 100. rojstni dan, česar se je tako veselila.

Gospa Finz je bila do zadnjega sveža in čila ter je kaj rada pripovedovala o starih časih, o stari Ljubljani in starih ljudeh. Vsako leto na poletje se je posebno veselila spremembe v svojem monotonem življenju, ko je odhajala s sinom Benom in hčerko Zofijo na počitnice na deželo. Še pred par dnevi je igrala doma tarok, kmalu nato pa zbolela na oslabljenju srca in jo je končno ugrabila bela žena.

Pokojnica je bila hči gimnazijskega profesorja Frana Heinricha, ki je bil ob enem tudi urednik stare "Laibacher Zeitung." Z očetom sta takrat stanovala v lastni hiši na Poljanah, št. 8, kjer je imel v bližini hišo ter je tamkaj tudi včas stanoval advokat in Prešernov mecen dr. Chrobat. Kakor mnogi takratni slovenski inteligenti, je bil tiste čase tudi naš veliki pesnik sodruhin Laibacher Zeitung" ter je tako čestokrat posejal očeta pokojnice v njegovi hiši, kjer je videl tudi takrat mlado in zalo domačo hčerko. Prešeren je bil takrat navadno v družbi Korytky in drugega poljskega emigranta Horodynskega ter so čisto hodili h Chrobatu, kjer so radi na dvorišču kegljali, pričemur jih je mlada Hedvika rada opazovala. "O," je dejala Hedvika večkrat svojim domačim, "Prešeren je bil lep mož in rad vesel! Bil je visoke postave, precej bled v obraz, velikih temnih las in temnih oči. In zelo sem ponosna, da so mi on in njegovi tovariši napravili celo nekajkrat podoknico ter zapeli ono: 'Luna sije'..."

Dne 10. marca je dospel iz Beograda v Dubrovnik ameriški admiral Buradge, poveljnik ameriškega brodogojca. V Dubrovniku je pozdravila admirala jugoslovanska mornarica s topovskimi streli. Drugi dan je prišel ameriški admiral z ameriškim poslanikom Princeom v Split, kjer je ostal dva dni. Po Jugoslaviji je spremljal ameriškega poveljnika jugoslovanski admiral Koch.

V Ivankovu v Slavoniji je umrl te dni v starosti 88 let Franjo Sekereš, ki je živel dolgo vrsto let samo od pridelkoy svojega vrta. Bolehal je že dalj časa. Neko popoldne pa se je dvignil z bolniške postelje, šel v vrt ter rekel s slabotnim glasom: "Hvala ti, moj vrt, za vse, kar si mi dal!" Nato se je vrnil v sobo in uro pozneje umrl.

Dne 8. marca dopoldne se je zbrala pred policijo v Karlovcu množica ciganov. Čakala je na svojega tovariša Milana Ugarkovića, ki ga je doletela izredna sreča. Predi letom dni je našel dragoceno skrinjico, polno zlatnine in srebrnine. Izročil jo je policiji. Ker je pokojnik (Dalje na 2. strani)

VSAK PO SVOJE

Prednja straža pomladi je pomladna vročnica ali, kakor se navadno izražamo: spring fever. Na njen račun in odgovornost se lahko zapiše skoro vse, kar se dogaja pod nebeskim solncem in milo lunico.

Na Kitajskem, v Mehiki in Nicaragui se zabavajo z dr-žavljansko vojno. Vzrok: spring fever.

Na Balkanu brusijo handžarje in jatagane. V Italiji vse pletilnice predejo makarone in vsi kiparji klešejo ogromne brusne polente; to se spravlja v velika skladišča za sedem lačnih let bodoče vojne. Laške tvornice ricinovega olja so prenehale z izdelovanjem teh medic in so začele producirati žajfona. Kadar pridejo Lah na Balkan po fige, ne bodo potrebovali ricinovega olja, ampak mnogo žajfe. Vzrok vsem tem aktivnostim pa je nedvomno spring fever.

Pred par leti so vsakega nahrullil z boljševekom, če se je drznil sugestirati, da naj bi premogovnike lastovala in obratovala vlada. Te dni pa je magazin, ki ga izdajajo finančni magnati na Wall Streetu, prišel s tako sugestijo. Vzrok: spring fever.

Pennsylvanija je za New Yorkom najbolj mokra država naše Unije, namreč v smislu 18. amendmenta. Te dni pa se je mudil v Clevelandu bivši guvernir Pennsylvanije, Gifford Pinchot, in se je hvallil, da so tam do pičice izvedli Volsteadovo postavo. In nam, ki smo sosedni Pennsylvanije, hoče to naztežiti! Toliko nas pa še ne drži spring fever!

Najvišje sodišče države Ohio je pretečeni teden odločilo, da se male kršilce prohibicijske postave, ki ne morejo plačati visokih kazni, ne sme v svrhu odslužitve iste zapreti več kot za tri mesece. Vaški župani in mirovni sodniki, ki so mokre grešnike obsojali na visoke denarne kazni, katere so morali odslužiti z dolgotrajnim zapornom, ako jih niso mogli plačati, so zdaj dobili spring fever.

Prva posledica omenjene razsodbe najvišjega sodišča države Ohio je bila, da so izpustili iz raznih ječ nad 300 mokrih grešnikov. Baje so vsi od veselj dobili spring fever.

Blizu Belleville, Ont., je neki Arthur Meeks snažil sadna drevesa na vrtnu. V svoje delo in lepi pomladni dan je bil tako zaverovan, da je odžagal vejo, na kateri je sedel. Prva postaja je bila pod drevesom, druga pa v bolnici. Vzrok: spring fever.

Sloveča pevka, madama Marchesi, je nedavno rekla, da se angleška visoka družba pri koncertih obnaša kot tropa opic. Tudi temu bo najbrže vzrok spring fever.

Neka mlada Indijanka v Texasu je te dni tekla skore 29 milj brez oddiha. Najbolj čudno pri tem je, da ni tekla za možem, oziroma ni skušala vjeti možička. Ostaja edini vzrok: spring fever. (Dalje na drugi strani)

1926 PENNSYLVANIA

FRATERNAL BENEFIT SOCIETIES — — —
VALUATION REPORT

Made by South Slavonic Catholic Union as of December 31st, 1926, to the Insurance Department of the State of Pennsylvania, pursuant to the requirements of law.

IMPORTANT — BEFORE FILLING OUT THIS REPORT
NOTE CAREFULLY THE FOLLOWING INSTRUCTIONS:

1. This report must be filled on or before the thirty-first day of May, 1927.

2. Each item in the blank should be carefully filled out, in accordance with the information required.

3. The Valuation Exhibit must give in separate items for each form of certificate the present mid-year value of future net contributions as contingent assets, and the present mid-year value of promised benefits as contingent liabilities, or in lieu thereof the mid-year net value of such certificates. Societies which use the mean of terminal reserves in valuing their certificates must include as advance assessments in item 26, page 5, of annual statement, the pro rata unearned portions of all assessments covering insurance protection beyond December 31 of current year.

4. All death losses of whatever nature must be included in accrued liabilities in the Valuation Exhibit.

5. The present value of future extra assessments should be included as a part of the contingent assets only in the event that the society has by its authorized governing board or body actually provided for the specific levy of a fixed number or amount of extra or additional future assessments.

6. If the laws of the society provide for segregation of the funds between the various classes of members, separate Valuation Exhibits should be made for each such class in addition to a combined Valuation Exhibit, so as to define more definitely the status of the members in each class. It is not necessary to make complete separate Valuation Reports. The combined Report should, of course, be complete.

7. Loans and interest thereon which are secured by tabular reserves or accumulations actually maintained on the corresponding individual certificates should be treated as a part of the assets.

Liens and interest thereon not in excess of the difference between the present value of the promised benefits and the present value of the future net contributions on the corresponding individual certificates, should be treated in the Valuation Exhibit as a deduction from the contingent liabilities. This is on the assumption that the liens provided for the payment of interest annually or for compound interest at a rate at least as high as that assumed in the valuation of the certificate liabilities. In the case of liens which do not bear interest or which bear interest at a rate less than that assumed in the valuation of the certificate liabilities, they should not be entered at their face amounts, but should be entered only in the amounts of their actual equivalent, i. e., the single premiums at current attained ages which would provide for insurance equal in amount to the liens and interest thereon where such single premiums are calculated on the same mortality in interest assumptions as used in the valuation of the certificate liabilities.

In lieu of following the plan outlined above, a society may show the reserve liability for an amount of insurance equal to the face amount, less the insurance purchased by the accumulated lien as a single premium at the current attained age. In this connection the rate of interest provided for in the liens must be taken into consideration. E. g.: If the lien does not bear interest, the reserve liability may be calculated on the net amount of insurance after deducting the amount of the lien.

8. The Valuation Exhibit is made up on the basis of excluding the expense, sick and accident (when the benefits are not valued) and special funds (i. e., funds other than general or expense funds not available for the payment of benefits) from the Asset side and excluding the liabilities of such funds from the Liability side, except that the excess of the matured liabilities of such funds over the balance in them, if any, should be included as a part of the liabilities of the mortuary or benefit funds for valuation purposes only.

If the sick and accident benefits are valued, both the assets and liabilities of the sick and accident fund should be included in the Valuation Exhibit.

Borrowed money should be excluded from both the assets and the liabilities.

9. The ratio per cent of assets (actual and contingent) to liabilities (actual and contingent) should be shown for December 31st, 1917, which is the first basic date for comparison referred to in the valuation sections of both the Mobile and New York Conference bills. The percentages should also be shown for the current and four prior years. In making comparisons of the above percentages of solvency between various years, the ratios for all years should, of course, be calculated on the same basis.

10. In connection with the Valuation Exhibit on the "Accumulation Basis" — Section 23-b Method — use is made of a part of the Valuation Exhibit on the Section 23-a Method — Basis other than Accumulation. In this case the latter Exhibit is not required to be completely filled out.

11. The items of assets and liabilities must check with the corresponding items in the Annual Statement. These items of information should be furnished by an official of the society to the actuary or accountant, who shall include them in the Valuation Exhibit.

12. This Valuation Report must be certified by a competent actuary or accountant, or verified by the actuary of the department of insurance of the State in which the society is domiciled.

13. Publication in official journal (or, in lieu thereof, communications to individual members) shall be made of the results of valuation in form identical with that of the Valuation Exhibit to Insurance Department, with explanations.

14. When furnishing copy of the Annual Report to the Actuary or Accountant (unless he has personal knowledge of the facts) the Secretary (or other qualified officer) of the Society shall definitely give the amounts of the non-admitted assets and of the expense fund and of other funds held for relief or other special purposes and not primarily for the payment of claims, and shall answer the following questions:

15. If the laws of the society provide for the segregation and trusteeding of the reserves or funds of any class or classes of certificates, a separate Valuation Exhibit and "Form of explanation for publication" shall be attached to this report in respect of each such class and be furnished to all members irrespective of class, through the official publication of the society or otherwise.

Do the laws of the society provide for the segregation and trusteeding of the reserves or funds of any class or classes of certificates? ANSWER: Juvenile only.

If so, attach a copy of such provision to the Valuation Report. Was such segregation and trusteeding of reserves or funds made in accordance with, pursuant to, or under the express authority of, the statutes of any State? ANSWER: Yes.

"If so, specify the State and give the reference to the particular statutory provision. ANSWER: Minnesota Fraternal Insurance, Sec. 169 at request.

16. Does the society issue separate certificates promising disability benefits? ANSWER: No.

If so, specify same. ANSWER: No.

17. Are the net contributions for disability benefits kept in a fund separate from all other benefit and expense funds? ANSWER: Yes.

If so, state the increase, or decrease, of the funds in the year 1926. ANSWER: Increase \$4,737.58.

18. How many assessments were actually collected during each of the last five years? ANSWER: Twelve.

	1926	1925	1924	1923	1922
Death	.....	.....	.....	.....	.....
Disability	.....	.....	.....	.....	.....
Expense	.....	.....	.....	.....	.....
Combined death, disability and expense	12	12	12	12	12

19. Date when the Society last changed the number of regular assessments to be collected each year. ANSWER: Unchanged.

20. What proportion of first and subsequent years' contributions may be used for management expenses? ANSWER: First year assessments to expense fund. Subsequent years same.

21. Are there any reserve liens (not certificate loans or premium loans (outstanding against certificates in force)? ANSWER: None. If so, state amount. ANSWER: None.

22. Are certificate liens or loans or premium loans granted? ANSWER: No. If so, state conditions and amount of each class of liens or loans outstanding. ANSWER: NONE. Also state the amount of liens or loans outstanding at each rate of interest. ANSWER: None.

I hereby certify to the correctness of the foregoing answer and to the correctness of items 37, 48, 50, 59, 72 and 74 of the Valuation Exhibit.

Signature *Joseph Pishler,*
Official Title: *Supreme Secretary.*

23. A synopsis of the forms of certificates and the formula employed for valuing the benefits and contributions under each form, together with the amount of insurance in force, must be given by the actuary or accountant with answers to the following questions:

24. State the method of valuation used (whether level net premium, full preliminary term, straight modified preliminary term, Illinois Standard, etc.). ANSWER: Plan A — whole life — prospective N. F. C. 4% — Plan B — 20 payment life 1 year preliminary term American Experience 4%.

25. State the Mortality and Interest Assumption employed in the Valuation. ANSWER: (Use schedule A on next page)

26. (a). Have the negative reserves on individual certificates been eliminated from the Valuation Exhibit? ANSWER: No.

(b). What is the total amount of negative reserves on individual certificates? ANSWER: \$19,363.00. The term, "Negative Reserve," refers to the excess of the present value of the future net contributions over the present value of the promised benefits.

(c). Does the society charge redundant net rates of contribution, i. e., net rates in excess of the tabular net rates (on the basis of the mortality table and interest assumptions used in the valuation)? ANSWER: In Plan A chiefly due to reserve assessments.

(d). If so, state the amount of the present value of such excess contributions, and also state the intended purpose thereof. ANSWER: \$115,289.00 to reduce deficit in earlier valuations, and to strengthen reserves — See Schedule A (1)-(a).

(e). If a society, which uses tabular values in making its valuation, charges net rates of contribution lower than the tabular net rates (on the basis of the mortality table and interest assumptions used in the valuation), it must set up an additional reserve to cover the deficiency in such net rates.

(f). Has this requirement been complied with? ANSWER: Not required — Prospective Valuation.

(g). State the amount of such deficiency reserve, if any. ANSWER: None.

27. In the determination of the ratio per cent of assets to liabilities, according to the method of valuation prescribed by the Fraternal Insurance Law of the State of Pennsylvania, there must be eliminated the funds not available for the payment of future claims under contracts of insurance and the "non-admitted assets" other than certificate liens, loans and interest thereon; provided that the total of such indebtedness on any certificate included in the Valuation Exhibit shall not be greater than the excess of the present value of the promised benefits over the present value of the future net contributions under said certificates, as shown by the method of valuation assumed by the society, in accordance with the laws of the State of Pennsylvania.

Have the above requirements been complied with? ANSWER: Yes.

VALUATION EXHIBIT

(Section 23-a Method — Basis other than Accumulation)

Assets—Actual and Contingent

(Excluding assets of expense and special funds)

28. Present mid-year value of future net contributions on following form of certificates:

29. (a) Plan A, death only \$2,327,640.00

32. (d) Reserve Assessment 114,083.00

36. Total \$2,441,723.00

37. Assets available for payment of death losses determined as follows: Admitted Assets, item 37, page 4 of annual statement (including loans and interest thereon secured by reserves or accumulations actually maintained on the corresponding individual certificate) \$ 0 less sum of $\frac{1}{2}$ general or expense funds \$11,236.07 $\frac{1}{2}$ sick and accident funds when not valued \$28,340.39 and $\frac{1}{2}$ special funds (include all funds other than general or expense funds not available for payment of benefits) \$0 \$ 908,316.78

38. Assets—Actual and Contingent—sum of items 36 and 37, above \$3,350,039.78

Liabilities—Actual and Contingent

(Excluding liabilities of expense and special funds)

39. Present Mid-Year Value of promised benefits, or Net Tabular Mid-Year Values, on following forms of certificates:

40. (a) Plan A death only \$3,202,814.00

43. (d) Plan B — reserves first year 0

44. (e) Plan B Mortuary Fund 367.60

47. Total \$3,203,181.60

48. Deduct liens and interest thereon, not included in Admitted Assets, and not in excess of required reserves on the corresponding individual certificates valued according to Section 23-a Method — Basis other than Accumulation 0

49. Balance, item 47 less item 48, above \$3,203,181.60

50. Liabilities of mortuary or benefit funds determined as follows: Total Liabilities, except reserve, page 5 of annual statement \$71,804.34 less sum of liabilities of general or expense funds, page 5 of annual statement, not in excess of balance in corresponding funds (item 37, above) \$694.60; liabilities of sick and accident funds when not valued, page 5 of annual statement, not in excess of balance in corresponding funds (item 37, above) and; liabilities of special funds (funds other than general or expense funds not available for payment of benefits), page 5 of annual statement, not in excess of balance in corresponding funds (item 37, above) \$0,537.52 64,572.22

51. Liabilities—Actual and Contingent—sum of items 49 and 50, above \$3,267,753.82

Dec. 31, 1926. 102.518%

52. Ratio per cent. of Assets—Actual Dec. 31, 1924. 101.330%

and Contingent — item 38) to Dec. 31, 1923. 102.872%

Liabilities — Actual and Contingent Dec. 31, 1922. 103.185%

(Item 51) Dec. 31, 1921. 102.802%

Form of Explanation for Publication:

((N. B. The following is to be used only where the ratio of assets to liabilities is equal to or in excess of 100%.)

53. The above valuation indicates that, on the basis of the N. F. C. table of mortality with interest at four per cent., the future assessments of the society, at the net rates now being collected, together with the now invested assets, are sufficient to meet all certificates as they mature by their terms, with a margin of safety of \$82,285.96 (or 2.518%) over and above the statutory standards.

SCHEDULE A

1. Mortality and Interest Assumption Used:

(a). In Calculation of Rates: National Fraternal Congress 4% at age of entry, but entries prior to 1921 advanced in age as per Article XXXV of By-Laws, American Experience 4%.

(b). In Valuation of Certificates. National Fraternal Congress 4% (All members pay additional reserve assessments at rate of 6 cents per \$1,000 of Insurance). American Experience 4%.

2. Form of Certificates: Plan A — Whole Life. (3) Certificates in Force Dec. 31, 1926 No. 11,523, Amount \$9,297,000. Plan B — Twenty-year payment Life — 1 year prel. term No. 110, Amount \$86,750. Totals: No. 11,633. Amount \$9,383,750.

4. Formula Used in Valuation: Present Value of Benefits $SAX^{+1/2}$. Present Value of Contributions $SPC(12)X^{+1/2}$, $S=$ Amt. Insured.

$P=$ Amount of 12-Monthly Assessments Mortuary and Reserve $X=$ Age in 1926.

No reserve, as all business is in first year-Monthly premiums.

Expected and Actual Mortality on Gross Amount at Risk.

78. $\frac{1}{2}$ Expected mortality on gross amount at risk \$77,750.50

79. Total death losses incurred during the year determined as follows: Death losses paid during the year including the commuted value of installment death losses \$ (1) 84,500 (Item 1, page 3 of annual statement), plus such death losses unpaid December 31st of current year \$ (2) 11,750. (Items 1-5, incl. page 5 of annual statement), and less such death losses unpaid December 31st of previous year \$ (3) 1,750 (items 1-5, incl. page 5 of annual statement for said year), giving actual mortality on gross amount of risk ..... \$ (4) 94,500.00

80. Ratio per cent. of actual (item 79, above) to expected mortality (item 78, above) on gross amount at risk during

1926 ..... 121.53%

1925 ..... 113.66%

1924 ..... 104.80%

1923 ..... 122.60%

1922 ..... 128.99%

(1) \$ 95,620.74] Including items trusted in the unpaid Death

(2) 64,025.05] Benefit Fund, all incurred before 1926, not

(3) 54,444.56] transferred to and paid from the Mortuary

(4) 105,201.23] fund, including interest. See Exhibit VIII.

Interest Incidence from Investments

(Excluding items belonging to general expense funds)

Note. The figures entered in items 81 to 88, inclusive, below should relate to benefit funds only. The general or expense fund figures are to be excluded from these items. For example: The interest, dividends and rents and investment expenses of general or expense fund are to be excluded from items 81 to 87, inclusive, below; and in calculating the percentages shown in items 86, 87 and 88 below, the assets of general or expense funds are to be excluded.

81. Interest, dividends and rents received during the year, per items 11 to 16, inclusive, page 2 of the annual statement (less item 40, page 3, and less \$ 0 amortization and plus \$ 0 accrual) \$41,911.86

82. Add the excess of interest and rents due and accrued over interest and rents paid in advance December 31st of current year determined as follows: Item 17, page 4, less the interest in item 25, page 5 of annual statement 14,065.99

83. Total \$55,977.85

84. Deduct the excess of interest and rents due and accrued over interest and rents paid in advance December 31 of previous year determined as follows: Item 17, page 4, less then interest in item 25, page 5, of previous year's annual statement 12,624.33

85. Interest earned during the year, item 83 less item 84 above (5.3359 per cent. of mean ledger assets less one-half of interest earned) \$43,353.52

86. $\frac{1}{2}$ Investment expenses paid during the year, \$250.95, plus \$ 0 unpaid December 31st of current year, less \$ 0 unpaid December 31st of previous year, giving incurred investment expenses (averaging 0.0309 per cent. of mean ledger assets) 250.95

87. Net Interest (including rents) on Investments of benefit funds, item 85 less item 86 above (5.3050 per cent. of mean ledger assets less one-half of net interest income from investments) \$43,102.57

88. Net rate of interest earned on benefit funds during 1926 ..... 5.3050%

(Continued on page 4.)

V. J. V.
NEWYORSKI PORTRETI

I.
Naša Mica.

Naš New York ne morem in ne smem označiti drugače, nego da je poetično mesto, kajti New York ni nič drugega, nego orkestra, ki igra večno simfonijo. Toda ako človek posluša samo posamezna glasbila, recimo prvo violino, cello ali rog, potem ta glasba ni popolna. In ako kdo hoče in želi razumeti ves newyorski koncert, potem more slišati vsa glasbila, ko igrajo zajedno in tudi ko igra vsako posebej — kajti vsako glasbilo proizvajajo svojo posebno glasbo.

Toda simfonijo je pri nas le redkokdaj čuti, kajti vsakdo običajno igra pri nas le na svoje posebno glasbilo. Le tu in tam se pojavijo solisti, ki igrajo na svoja glasbila, da tako udovoljijo nam, ki smo rojeni sentimentalisti.

Vendar pa moram sodržavljancem, ki so živeli in ki še žive v New Yorku, svetovati, da si na nikak način ne smejo domisljati, da poznajo New York, da sicer vno tukaj hodijo po neštevilnih ulicah in cestah ter pri tem zavzivali "hot tamale" v kakem mehiškem restavrantu ali pa gulari v kakem restavrantu na 2nd Avenue. Le malo ljudi je med nami, kateri so poslušali newyorsko simfonijo v polnem obsegu — in ti ljudje so za to morali dokaj drago plačati. Pa jim ne sme biti žal.

Nazivali smo jo "našo" — tako na kratko. Ime jej je bilo Marička, ali še bolj po domače "Mica," doma je bila nekje od Zagreba ali Podusjeda — ozioravno od tam, kjer se vale vsaki valovi dalje proti iztoku, in kjer raste in zori znano zagorsko vino. In nihče ne ve, kdaj in čemu je prišla naša Marička v New York. Toda to je bilo vedno le stranskega pomena, kajti glavna stvar je bila, da nam je bilo — kar nas je bilo — od prvega do zadnjega, milo in drago, da je sploh bila v New Yorku in da smo se z njo sestali, kadarkoli je bilo mogoče v Neumeyerjevem restavrantu na 2nd Ave. In kadar smo se slučajno na ulici sestali ter se medsebojno povprašali:

"Jeli kdo pri Nacetu (Neumeyerju)?" in ako se je glasil odgovor, da "tamkaj ni nikogar," vedeli smo takoj, da onega dne tamkaj ni naše Maričke. Vse ostale Nacetove goste sploh nismo šteli in uvaževali.

Govorila ni mnogo — in včasih je kadila cigarete, za katerih dimom so nekoliko potemnila njene sinje oči. Mladeniči sploh niso zamogli pristeti k njeni mizi in poleg tega so se je tudi nekoliko bali. Le oženjenosti možje so se upali pristeti, kajti te vrste ljudje so imeli več skušenj in so tudi vedeli, kdaj je treba oditi domov, ako je baš pretila nevarnost.

V ostalem pa nevarnosti sploh ni bilo, kajti okrog polnoči je Marička ali Mica pričela popravljati svoje plave lase in naznanila zbrani družbi, da namerava oditi domov. Njen sklep je bil vedno nepreklicljiv. Mi, ki smo jo poznali, smo jej želeli lahkočeti in pri tem smo se smejali onim, kateri je niso poznali in ki so mislili, da sama ne bo našla svojega pota. Pri tem slovesu smo toraj dnevno opazili, da je slovo od Mice tovariša Vladka tako neizmerno užalostilo, da je takoj pričel prepevati znano nemško žalostinko: "Wiest du Mutter was ich getreunt hab," ali pa da je — ako je bil "sladko ginjen" — zapel tenor-solo: "It's a long way to Tipperary ..."

Ko je Mica odšla, so tudi njeni prijatelji odšli k raznim drugim mizam, kjer so se pogovarjali o vsakdanjih dogodščinah. In kmalo potem, ko je Mica odšla, so tudi oni odšli in se razkropili po vsem mestu: vsakdo je odšel na svoj dom; in vsakdo

(Dalje na 5. strani)

1926 Pennsylvania - Fraternal Benefit Societies Valuation Report.

Valuation Report.

(Continued from page 3.)

1925	5.1556%
1924	5.2297%
1923	5.2226%
1922	5.0629%

89. Instructions for Calculating Expected Mortality on the Gross Amount at Risk.

(a) \$ 74,145.00, qx+n times insurance in force December 31st of previous year.

(b) 80,241.00, qx+n times insurance in force December 31st of current year.

(c) 1,127.00, qx+n times Death losses incurred during the current year.

(d) \$155,513.00, Sum of items (a), (b) and (c), above. Divide item (d), by two to obtain:

(e) \$ 77,756.50 Expected gross death losses during the current year.

(f) The above calculations were made on basis of N. F. C., Plan A) —Am. Exp. Plan B) table of mortality.

(g) The insurance in force and death losses tabulated according to attained ages may be taken from Schedule VI, page 6, of the annual statements for the previous and current years. The insurance in force and death losses in Schedule VI should be reported according to the attained ages on the anniversaries of certificates during the current year. For example: The insurance in force and death losses as of December 31, 1925, should be reported according to the attained ages on the anniversaries of the certificates during the year 1925.

(h) The qx+n to be used in any particular instance is the probability of dying or death rate, on the basis of the mortality table used in the valuation at the attained age shown in Schedule VI opposite the amount of insurance or death losses by which it is to be multiplied.

(i) Item (a), above, is the sum of the products of the q for each attained age multiplied by the amount of insurance in force at each such age on December 31 of the previous year.

(j) Item (b), above is similarly calculated on the basis of the insurance in force on December 31 of current year.

(k) Item (c), above is the sum of the products of the q for each attained age multiplied by the amount of death losses incurred at each such age during the year.

(l) The sum of items (a), (b) and (c), above divided by two gives the approximate amount of the expected mortality on the gross amount of risk.

90. Expected Mortality on Net Amount at Risk.

Societies whose percentages of valuation solvency are 100% or better have the option of calculating the expected mortality on the net instead of the gross amount at risk. Such societies may also calculate the interest required to maintain reserve and the gains and losses from interest in accordance with the methods outlined in the printed report of the Subcommittee on Fraternal Blanks to the Committee on Blanks of the National Convention of Insurance Commissioners Re-Adoption of a Gain and Loss Exhibit for Fraternal Societies, dated May 17, 1920. Societies which avail themselves of the above options must attach an outline of their calculations which conform to the methods in the Sub-committee's report referred to above.

91. Instructions for Obtaining Investment Expenses of Benefit Funds Paid During the Year.

On page 3 of the current year's annual statement take the sum of items 29 (other than legal expenses included in insurance expenses), 31 and all items in lines 33 to 38 inclusive, applying exclusively to investment expenses. To the foregoing sum add unallocated expenses which may properly be considered as investment expenses (but not in excess of 1/4 of 1 per cent. of mean ledger assets) and deduct any income items which may properly be considered as an offset to investment expenses. The investment expenses of general or expense funds should be excluded in the above calculation. Attach exhibit.

State of Illinois) SS:

County of Cook)

J. H. Nitchie, being duly sworn, deposes and says that he is the actuary who made the foregoing computations and answers to the questions above set forth concerning the condition of South Slavonic Catholic Union as of December 31, 1926, and that the same are correct and true to the best of his information, knowledge and belief.

J. H. Nitchie,
Signature of Actuary.

Subscribed and sworn to before me this 16th day of March, 1927.

(Official Seal) Nola Thacker,
Notary Public.

Velika noć in piruhi.

Stara navada — železna srajca, pravi domač pregovor. Silno stara navada tukajšnjih rojakov je razveseliti svoje v domovini z velikonočnim darilom. Tako stara je ta navada, da se pričakuje v starem kraju z gotovostjo piruhov iz daljne Amerike.

Tudi mi se bomo držali naše stare navade in gledali, da prejemo naslovnik v starem kraju namenjena jim darila pravočasno. Zato se obrnite za veliko-nočna nakazila v dinarjih, lirah in v dolarjih na priznan domač denarni zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

DOPI SI.

Sharon, Pa.

Vsem članom društva Sloga, št. 174 JSKJ naznanjam, da se vrši prihodnja mesečna seja 9. aprila ob sedmi uri zvečer, v prostorih sobrata Trojarja. Prosim, da se po možnosti vsi člani udeležite seje, ker imamo za rešiti več važnih zadev. Prosim tudi, da vsak posluša, kaj se na sejah ukrepa in ako ima kdo kakšno dobro idejo, naj pride z njo na dan, ker bo to v korist društva in Jednote. Na društveni seji ima vsak pravico izraziti svoje mnenje o zadevah, ki se tičejo društva in Jednote. Vsak pravilno stavljen in podpiran predlog pojde na glasovanje, in kakor se bo večina izrekla, tako bo pa veljala. Če se bo članstvo polnoštevilno udeleževalo sej, poslušalo razprave in se istih tudi udeleževalo, bo gotovo vsak dober predlog odobren. Pri sprejetju vsakega predloga odloča večina, ne manjšina. Ako se bodo vsi člani udeleževali sej in poslušali kaj se ukrepa, ne bo treba nobenemu drugi dan povpraševati, kaj se je na seji sklenilo glede nadaljnega zborovanja.

Zadnji mesec sem poslal potom Nove Dobe poziv članstvu, da se udeleži seje polnoštevilno, toda poziv je naletel v mnogih slučajih na gluha ušesa. Ako bi se bili vsi člani udeležili seje, ki se je vršila 12. marca ob sedmih zvečer, bi bili gotovo slišali tajnika, ki se je v imenu vsega društva za hvalil sobratu, ki nam je dal zborovalne prostore brezplačno na razpologo za toliko časa, da društvo naraste na 30 članov. Gotovo mu moramo biti hvaležni za njegovo požrtvovalnost, ker je s tem prihranil društveni blagajni čez \$25; to menda ni slabo gospodarstvo sedanjega odbora. Da zdaj še nismo zborovali v Slovenskem domu, je vzrok, ker so nam delničarji računali previsoko namejnino, katere naše mlado društvo ne bi bilo moglo zmagovati. Kljub temu se naše društvo povoljno razvija, kajti s trudom in požrtvovalnostjo smo v primeroma kratkem času toliko napredovali, da šteje društvo danes 32 članov v odraslem in 28 članov v mladinskem oddelku. Naša društvena blagajna je sicer bolj majhna in izkazuje le \$36.16 premoženja, toda upamo, da si bo že polagoma opomogla, če bomo znali pravilno gospodariti, in če bomo vpoštevali slogo, katero nam že samo ime društva narekuje.

Pozivljam še enkrat vse člane našega društva, da se gotovo udeležijo seje 9. aprila in glasujejo tako, kot jim njih srca narekujejo. Mi želimo napredka in želi ga tudi naša mati J. S. K. Jednota. Vpoštevajmo njena pravila v vseh slučajih in skrbimo, da se njene vrste množijo. S tem ji bomo dali najlepše zadoščenje za njeno materinsko skrb. Skušajte pridobiti za naše društvo vse zdrave in značajne vaše prijatelje, ki še niso v naših vrstah. Povejte tem svojim prijateljem, da je J. S. K. Jednota solventna, da je točna in poštena in izplačilih in da je letos pristopnina prosta, tako za odrasli kot za mladinski oddelk, in da se vsak, ki še ni prekoračil 45. leta in drugače odgovarja zahtevam, lahko zavaruje za en, dva ali tri dolarje dnevne bolniške podpore in za \$250, \$500, \$1,000, \$1,500 ali \$2,000 smrtnine. Jednota plačuje tudi za poškodbe, operacije, poročniške podpore itd. Vse nadaljne informacije vam drage volje da društveni tajnik in vam spiše tudi prošnje za pristop. — In da ne pozabite:

ga brata Johane v Malnih pri Planini.

Pred dobrim letom pisala mi je z Dunaja, da se tam zdravi, ker pa v svojem življenju ni bila nikdar prej bolna, obrnil sem se do zdravnika, ki jo je zdravil in ga vprašal kakšno bolezen ima moja nečakinja. Zdravnik mi je zaupno odgovoril, da zanjo je smrt edino zdravilo. In tako jo je rešila smrt vsega trpljenja dne 3. marca t. l. Pred smrtjo je bolehal štiri tedne na domu, odkar je prišla iz klinike v Zagrebu.

Anton Zidanšek, tajnik,
12 French St., Farrell, Pa.

Canonsburg, Pa.

Prosim člane društva Bratska Sloga, št. 149, J. S. K. Jednote, da se polnoštevilno udeležijo redne mesečne seje, ki se bo vršila 10. aprila ob dveh popoldne, v navadnih prostorih. Za rešiti imamo več važnih zadev za korist društva, ob enem bomo pa razpravljali o razvitju zastave na dan 4. julija in volili več odborov, ki bodo potrebni v omenjeno svrhu. Vsak član, ki se seje udeleži, bo tudi lahko videl vzorec zastave, katero bo izdelal rojak Frank Kerže. Ako vzorec ni pravilen, se bo še lahko izpremenilo ali popravilo. Ne pozabite, da zdaj je čas, da poveste svoje mnenje, da pozneje ne bo nepotrebna govornja ali zabavljanja, da dela odbor kar po svoji volji. Kolikor več nas bo na seji, toliko bolj pravilno se bo vse rešilo.

Dalje naznanjam članom našega društva, da je bilo sklenjeno na januarski seji, da se za člane, ki en mesec ne plačajo, založi za en mesec asesment iz društvene blagajne. Na zadnji seji pa je bil sprejet dodatek k omenjenemu sklepu, da vsak član, ki ne plača svojega asesmenta do 25. v mesecu, bo moral plačati 5% kazni, to je 5 centov na vsaki dolar, kar pojde v društveno blagajno. Če bi imeli denar naložen na banki, bi nam tudi prinašal obresti. Tako ga moramo imeti pa vedno na rokah, da moremo založiti asesment za tega ali onega. Da je naš sistem dober, kaže dejstvo, da še ni bil suspendiran pri našem društvu noben član, dasi društvo že dve leti obstoja. Tako smo prihranili dosti dela društvemu tajniku, glavnemu tajniku in uredniku glasila.

Ob enem bi pri tej priliki uradno opozoril društvene uradnike drugih društev J. S. K. Jednote, da bi bolj pazili na člane, ki bivajo izven društvene kroga, toda blizu družega društva, in jih opozorili, naj vzamejo prestopne liste k najbližjim društvom. Ako tak član zbolji, ga nihče ne nadzoruje in ne obiskuje in lahko se zgodi, da tudi simulira.

Saj ni treba družega kot iti k notarju in dati nakaznico potrditi, kar stane 25 ali 50 centov. Mi potem pa lahko zaradi takih simulantov plačujemo naklade. Vsak član, ki biva v bližini družega društva, bi moral vzeti prestopni list, ker tako zahtevajo pravila.

Zadnjič sem dobil od upravnika Nove Dobe odtis naslovnika članov J. S. K. Jednote za Strabane in Canonsburg in videl sem, da dobiva glasilo tu sem več članov J. S. K. Jednote, ki ne spadajo k našemu društvu, in za katere prej nismo vedeli, da so člani naše Jednote. Takih članov dolžnost je pristopiti v najbližjemu društvu, njih društvinih tajnikov dolžnost pa je, da jih na to opozorijo.

Pozdrav in vesele velikonočne praznike vsemu članstvu!
Martin Žagar,
tajnik dr. št. 149 J. S. K. J.

S poča.
Pred koncem leta 1926 prinesla mi je brzojavka vest o smrti sorodnika Jacoba Osbolta, ki je bil član društva št. 1, J. S. K. Jednote, in menda eden najstarejših članov Jednote.

In zdaj ko zapuščam zlate vinske griče in pestre planjave vedno cveteče Californije in se poslavljam od zelenih valov Tihoga oceana, prišlo je za me noj preko Atlantika in vsega ameriškega kontinenta črnoobrobno pisemce, ki mi je prineslo vest o smrti hčere moje

Johnstown, Pa.

VABILO NA VESELICO
Društvo sv. Cirila in Metoda, št. 16 JSKJ je na svoji redni mesečni seji dne 20. marca sklenilo, da priredi v soboto 23. aprila veliko plesno veselico v korist društveni blagajni. Ker je to naša prva veselica v tem letu, najvljudneje vabimo vse rojake in rojakinje iz Greater Johnstowna in okolice, da nas kar v največjem številu posetijo. V podobnih slučajih se bomo tudi mi odzvali, oziroma vrnili poset. Vstopnina je samo 50 centov, namreč za moške; ženske so vstopnine proste. Kar je članov našega društva plača vstopnino vsak, pa če se veselice udeleži ali ne. Poskrbljeno bo za najboljšo postrežbo, tako da bodo posetniki gotovo vsestransko zadovoljni. Zato na veselo svidenje 23. aprila v društvenih prostorih na Morrellville!

John Cerjak, tajnik.

Lloydell, Pa.
Tem potom vabimo na veselico, katero priredi društvo sv. Petra in Pavla, št. 35 J. S. K. J. v Lloydell, Pa. na velikonočni ponedeljek, to je dne 18. aprila. Začetek veselice bo ob dveh popoldne. Do sedme ure zvečer bo igral Mr. Šuštaršič na harmoniko, od sedme ure naprej pa bo svirala Joe Dupinova tamburica iz Johnstowna. To je prve vrste godba; lahko ste jo že slišali na Victor gramofonskih ploščah, in sicer ima pet rekordov. Tudi na radio so že igrali, torej ste lahko zagotovljeni, da je godba res dobra.

Pueblo, Colo.
Članom društva sv. Petra in Pavla, št. 15 JSKJ, ki niso bili navzoči na zadnji redni seji dne 13. marca, se tem potom uradno naznanjam, da je naše društvo sklenilo, da plača stroške zdravniške preiskave novo pristopnim članom v mesecih april, maj in junij. Ker je glavni odbor JSKJ dovolil za leto 1927 prosto pristopnino, ki velja za vsa društva naše Jednote in ker zdaj naše društvo plača tudi stroške zdravniške preiskave (namreč za tri mesece), je zelo ugodna prilika za pridobivanje novih članov. Taka prilika se nam ne nudi vselej, torej apeliramo na sobrate našega društva, da jo izrabimo. Mislim, da ne bi bilo tako težko vsakemu članu pridobiti vsaj enega novega kandidata za prihodnjo sejo, ali pa vsaj v teh treh mesecih. Jaz upam dobiti enega ali pa še več. Ako vsaki vsaj nekaj storimo, lahko število članov našega društva podvojimo v teh treh mesecih. Torej primimo za delo složno, bo šlo, kajti v slogi je moč. Naj še omenim, da vsakdo, ki pridobi novega člana za J. S. K. Jednote, je deležen do \$2 nagrade. Zato vsi na delo za večje društvo in Jednote! Pozdrav in vesele velikonočne praznike vsem članom in članicam J. S. K. Jednote!
Joseph Merhar, tajnik.

Chicago, Ill.
Članicam društva Zvezda, št. 170 JSKJ naznanjam, da je bo naša prihodnja redna seja vršila v sredo 13. aprila. Vse sestre prosim, da se za nesljivo udeleže omenjene seje, ker bo na dnevnem redu več važnih zadev. Posebno bo treba marsikaj ukreniti in se dogovoriti glede naše veselice, ki se bo vršila v soboto 28. maja, to je ravno na obletnico ustanovitve našega društva. Veselica se bo vršila na 1921 W. 22nd St., to je med Lincoln in Robey Sts. v Poljski dvorani.

Tem potom vabim vse slovenske žene in dekleta v tej okolici, ki še ne pripadajo k nobeni podporni organizaciji, da se pridružijo potom našega društva Zvezda naši vzorni J. S. K. Jednoti, ki je ena najboljših jugoslovanskih podpornih organizacij, ker je strogo nevtralna in se ne meša niti v verske niti v politične zadeve. Vse članice našega društva pa pozivljam, da skuša vsaka do prihodnje seje pridobiti vsaj eno kandidatino. Potrudimo se, da bo naše društvo Zvezda res svetla zvezda na nebu J. S. K. Jednote! — Pozdrav vsemu članstvu!
Frances Laurich,
predsednica društva Zvezda, št. 170 JSKJ

John Jereb,
tajnik dr. št. 35 JSKJ.

Renton, Wash.
Članstvu društva sv. Barbare, št. 72 JSKJ v Taylor-ju, Wash. naznanjam tem potom, da je omenjeno društvo na zadnji redni mesečni seji sklenilo, da se premesti sedež društva iz naselbine Taylor, Wash. v mesto Renton, Wash. Vzrok premestitve so slabe delavske razmere v prvomenjeni naselbini, vsled katerih so se skoro vsi člani izselili.

Upamo, da bo društvo z novim sedežem boljše napredovalo, posebno če se delavske razmere kaj izboljšajo. Za zdaj se ne moremo nič pohvaliti z njimi v tukajšni okolici, in s prvim aprilom se nam zopet nič prida ne obeta.

Pozdrav vsem sobratom in sosestram J. S. K. Jednote!
Andy Gorjup,
tajnik dr. št. 72 JSKJ,
436 Main St., Renton Wash.

Rockdale, Ill.
Prosim člane in članice društva sv. Mihaela, št. 92 JSKJ, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje, ki se bo vršila v nedeljo 17. aprila ob 9:30 dopoldne v B. Korevotovi dvorani. Misli se pri tisti priliki nekaj ukrepati v korist društva, zato prosim člane in članice našega društva, da se polnoštevilno navzoči, da se pozneje ne bo kdo izgovarjal da ni bil obvešen.

Hvala vsem, ki se bodo udeležili seje, že naprej, mnogo sreče in napredka in vesele velikonočne praznike! Z bratskim pozdravom
Louis Urbančič,
tajnik dr. št. 92 JSKJ.

Saginaw, Mich.
V našem glasilu Nova Doba vedno čitam dopise iz različnih krajev te dežele, toda iz tukajšnje naselbine ga še ni

sem čital. Zato se jaz oglašujem nekdo mora začeti. Meste šteje okoli 68 tisoč prebivalcev in med temi nas je le okoli 30 Slovencev. V tem mestu je precej livarn in drugih tovarn. Od meseca novembra naprej se je računalo, da je okoli 1,500 delavcev brez dela, toda zdaj upamo, da se bo obrnilo na boljše.

Sobrata urednika prosim da popravi, kar nisem prav zapisal, ker nisem nikoli v slovensko šolo hodil. (Le oglaševam se še, Op. ured.) Pozdrav vsem sobratom in sosestram iz rom Amerike!
John Tomasetig,
član dr. št. 45 JSKJ.

Rockingham, Pa.
Opozarjam vse člane društva Ilirija, št. 145 JSKJ, da se udeležijo seje, ki se bo vršila tretjo nedeljo v mesecu ob desetih uri dopoldne, v navadnih prostorih. Za rešiti imamo več važnih zadev, zato je potrebno, da pridete vsi. Član, ki se omenjene seje ne bo udeležil, plačal bo en dolar v društveno blagajno ali pa bo za en mesec suspendiran. Sploh je priporočljivo, da se vedno koikot mogoče vsi člani udeležujejo mesečnih sej, da se bratje in sestre našega društva vidimo vsaj enkrat v mesecu in tako lažje vse pravilno ukrenemo. Z bratskim pozdravom
Anton Slamich, tajnik.

Enumclaw, Wash.
Tem potom obveščam člane društva Bratje Svobode, št. 162 JSKJ, da se bodo od sedaj naprej vršile društvene seje vsak tretji četrtek v mesecu, ob pol osmih zvečer v navadnih prostorih. Tako se glasni sklep redne mesečne seje, ki se je vršila dne 20. marca. Prosim člane, da to obvestilo vpoštevajo in se mnogoštevilno udeležijo prihodnje redne mesečne seje, ki se bo vršila četrtek 21. aprila.
Matt Felchnick, tajnik.

Herminie, Pa.
Prosim vse sobrate in sestre društva Veseli Slavček, št. 154 JSKJ, da se polnoštevilno udeležijo seje, ki se bo vršila dne 10. aprila, in da vsak član ali članica plača svoj asesment na seji. Prosim, da članstvo tu uvaža, ker jaz ne bom vzel asesmenta na cesti od nobenega člana Imamo plačano dvorano za zborovanje in tam je prostor, kjer se plačuje asesment in urejujejo vse društvene zadeve.
Z bratskim pozdravom
Ilija Sumon, tajnik.

Baggaley, Pa.
Člane in članice društva sv. Alojzija, št. 13 JSKJ pozivljam, da se bolj številno udeležijo mesečnih sej. Društvo šteje 58 članov in članic, pa jih na seji prihaja tako malo, da moremo včasih komaj seje obdržavati. Prihodnja seja se vrši v nedeljo 10. aprila ob dveh popoldne. Seja se vrši v pot drugo nedeljo v mesecu, mesto na tretjo, ki je veliko nočna. Toliko vsem v vednost. Z bratskim pozdravom
John Resnik, tajnik.

Youngstown, O.
Društvo sv. Antona, št. 108 JSKJ je na zadnji redni mesečni seji sklenilo, da se aprilaska seja ne bo vršila na tretjo ampak na DRUGO nedeljo mesecu, ker tretja nedelja je velikonočna. Torej pozivljam člane našega društva, da se udeleže seje, ki se bo vršila nedeljo dne 10. aprila ob dveh popoldne v navadnih prostorih. Pozdrav vsem!
John Cigolle,
tajnik dr. št. 108 JSKJ.

Republic, Pa.
Tem potom naznanjam članom društva "Vsi za enega eden za vse", št. 171 JSKJ,

(Dalje na 5. strani.)

DOPISI

(Nadaljevanje iz 4. strani)
se prihodnja seja vrši v soboto 16. aprila ob šesti uri zvečer. v navadnem prostoru. Seja je prestavljena zaradi velikonočnega praznika. Prosim člane, da to obvestilo vpošteva v se polnoštevilo udeležijo seje, ker bomo razpravljali glede veselice, katero namravamo prirediti dne 30. aprila. — Pozdrav!
Mike Unetich, tajnik.

La Salle, III.

Na zadnji seji društva Danica, št. 124 JSKJ je bilo sklenjeno, da se mora povabiti vse članstvo omenjenega društva, da se udeleži prihodnje seje, katere se bo vršila v nedeljo 17. aprila ob dveh popoldne v Slovenskem Domu. Kdor se te seje ne bo udeležil, plača 50 centov v društveno blagajno. Na programu je mnogo važnih zadev, katere moramo rešiti. Zato je članstvo vkladno vabljeno, da se te važne seje polnoštevilo udeležijo, in reši vse zadeve v zadovoljstvo in korist članstva in Jednote.
Z bratskim pozdravom
Frank Martinjak, tajnik.

DRAMA

"SELJACKA BUNA," ILI "MATIJA GUBEC."

koja će se odigrati u mjesecu svibnju, 1927. po diletantskom i dramskom odjelu Hrvatskog Sokola u St. Louis, Mo.
U ovim mjesecima navršiti će se 354 godine da su se Hrvatski i Slovenački seljaci, pod pritiskom okrutnog izrabljivanja i obesti tadašnjih velikaša digli na otvorenu bunu protiv svojih tirana.
U ono vrijeme (kao što i danas, samo pod drugim oblikom) slobodni deo naroda behu plemići i velikaši — kao grofovi, kneževi, te biskupi i kanonici — koji su bili posljednici velikih imanja.
Ti crkveni i svjetovni silnici, premda su plivali u izobilju i svakoj raskoši — otimali su od siromašnih seljaka sve što se prohtelo njihovoj nezajzljivoj strasti. Ako se pak koji od seljaka usudio da digne i najmanje glas svojeg opravdanog protesta, protiv svojih ugnjetaca i tirana, bio bi na najgrozniji način mučen — i konačno umoren.
Da udovolje svojoj zverskoj pohoti — seljačke žene i kćeri bile su na najbrutalniji način otrgnute iz naručja svojih milih i dragih, te odvedene u velikaške odaje — gde su na najodvratniji način bile zlostavljane po okrutnoj rulji uvijek pijanih velikaških gadova.
Kad bi ovi, udovoljili već svojoj zverskoj strasti i nagonima siromašna žrtva bila bi na bestialni način umorena, ili — bila bi sasvim obnažena i tako privezana na kakvo bedno kljuše ili magarca, terano gradskim ulicama, i praćeno oružnicima koji bi brezovim prućem nemilosrdno i grozno šibali po izmučenom telu sirote jadnice.
Neke bi žrtve već od sramote i bola poludile, i takove bi jadnice bile puštene da lutaju po gradu — da se povrate svojim siromašnim kućama tako da svojom prisutnošću i stajanjem potsećaju druge na okrutnu vlast velikaša.
Diletantski i dramski odjel Hrvatskog Sokola u St. Louis, Mo., naporno i neumorno radi već punih 6 mjeseci, tako da isto vjernije i u jasnoj slici prikazuje našoj javnosti narodnu dramu i tragediju naših tužnih ali slavni pradjedova.
U tom nastojanju, Hrvatski Sokol u St. Louisu, nežali nikakvog svog truda ni troška, u cilju da goreopisanu narodnu golgotu najvjernije prikaže. U glavni ulogama glume i igranju 32 osobe — uz kojih sudjeluju i drugi, predstavljajući vojsku i narod. U svemu biti će angažovano kojih 60 do 65 osoba.
Naš se narod u St. Louis i

Ford v avtomobilski nesreći.

Henry Ford, najbogatiji človek na svetu, je bil v nedeljo 27. marca precej nevarno poškodovan. Mudil se je nekaj časa v svojem laboratoriju v Detroitu, in ko je bil s svojim poslom gotov, je sedel v svoj Ford coupe in se odpeljal sam proti domu. Na nekem kraju ga je prehitel neki velik avtomobil in ga potisnil s ceste. Ford se je enkrat ali dvakrat preukucnil, nakar se je ustavil za nekim drevosom. Ko je avtomobilski magnat prišel k zavesti, se je s težavo sam privlekel do svojega doma, odkoder je bil odpeljan v njegovo lastno bolnišnico. Ford je dobil precej resne poškodbe, vendar upajo zdravniki, da bo ozdravil. Policija in detektivi zadevo preiskujejo, ker se sumi, da je bogataša hotel nekdo namenoma spraviti v večna lovišča.

Boljša poraba premoga.

Od premoga dobimo le eno četrtino vrednosti po načinu kot ga žgemo zdaj. Tri četrtine vrednosti odide v zrak skozi dimnik. Kemiki so zdaj iznašli nov proces, po katerem se iz premoga izdeluje nekaj polovični kok, ki rad gori, ne daje nikakega dima, pri tem pa da neprimerno več gorkote kot navadni premog.

Prižgimo še eno!

V teh težkih dneh, ko se v mnogih krajih oglašate gripa in njena sorodnica "flu", čita se kot visoka pesem poročilo francoskega zdravnika dr. Henr Bouqueta. Dotični zdravnik namreč izjavlja, da so kadilci skoro nedostopni bacilom gripe. Dalje pravi, da se zdi, da deluje tabakov dim kot nekako razkuževalno sredstvo in da uničuje mikrobe raznih bolezni, ki se nabirajo v ustih.

Serum za revmatizem.

Dr. James C. Small, vrhovni bakterijologist splošne bolnišnice v Philadelphiji je baje našel bakterijo, ki povzroča akutno revmatično vročico, kar se v vsakdanjem jeziku naziva tudi revmatizem. Zdaj delajo poskušnjo z v to svrhu pripravljenim antitoksinom. Če se poskušnje obnesejo, bo novi serum proti revmatizmu za "insulinom" ena največjih pridobitev zdravniške vede novejšega časa.

okolici, neobično jako zanima za ovu dramu, jer ih većina nije nikada imala prilike da posmatra ovu dramu u opsegu kojim će se ovde prikazati, i nestrpljivo iščekuje dan ove velike predstave.

Već prema broju učesnika, koji će glumiti, opazit će mo da je za ovakav kolosalan pot-hvat potrebna i velika pozornica. Obzirom na interesovanju javnosti za ovu dramu — i nesumnjivo velike posjete na istoj — odlagalo se je sa predstavom dok se ne dovrše radovi i gradnja novog Hrvatskog Sokolskog Doma — čiji auditorijum (velika sala) može komotno da smjesti tri hiljade (3,000) osoba.

Ljudi, kojima su prilike ovde u St. Louis i okolici, dobro poznate, a sudeći po velikom zanimanju našeg i ostalog slovenskog naroda za ovu dramu — govore da će glavna dvorana novog Hrvatskog Sokolskog Doma biti premalena, premda je najveća (osim Coliseum) u ovom mjestu.
Mi ćemo našu javnost i publiku, naknadno i na vrijeme već obavijestiti — preko našeg Sokolskog Glasnika, i putem ostalih Hrvatskih, Srpskih i Slovenskih novina, na ovom kontinentu — o programu i datumu ove naše istorijske drame.

Roko Brčić.

NEWYORSKI PORTRETI

(Nadaljevanje iz 3. strani)
je prišel domov s popolno praznoto svojega srca.
"Steve je prišel," dejal mi je nekega dne nek prijatelj.
"Kateri Steve?" ga vprašam.
"Steve, pisatelj in pesnik."
Tedaj še nisem mnogo vedel o Steveju pisatelju in pesniku, toda prijatelj mi je svetloval naj grem z njim, da se sestanem z Stevejem, kar se je zgodilo še isti večer v Neumeyerjevem restavrantu na 2nd Avenue.
Bil je mlad, poln življenja, nekoliko debel in tudi lep; bil je baš tak, kakoršnji so vsi pisatelji in pesniki, o katerih čitamo v knjigah. O umetnosti in znanosti je znal govoriti, kakor pravi umetnik. Opazil sem tudi, da so nekatere ženske, ki se pri družih mizah pile kavo in tudi kaj drugega, takoj ostavile svojo kavo in pričele poslušati, ko je Steve pričel nekoliko preglasno razlagati o lepoti poezije ženskega spola. Celo Dr. Polak in Dr. Winteritz, ki sta tedaj pisala za razne liste kritiko o Filipovem gledišču in ki sta se radi tega vedno pripravala, sta z preprirom prenehala.
In potem je prišla Mica, ki je odšla naravnost k svoji mizi. Nekateri gostje so takoj ustali, se oprostili od svojih tovarišev in odšli k njeni mizi, da jej pomagajo sleči njeno zimsko jopo. Steve se je pri tem okrenil, da vidi čemu je nastala taka vznemirjenost in par trenutkov kasneje je že sedel pri njeni mizi. Bil je namreč njen ožji rojak, kajti oba sta ugledala luč sveta ob bregovih Save. Pa smo se vsi čudili, da one noči ni dejala, da zamore sama iti domov, kajti dovolila je Steveju, da jo spremlja vse do njenega doma.

Naslednjega dne, ko je Steve prišel k Neumeyerju, razdelili so se gostje v dve stranki. K prvi stranki so pripadali oni, ki so Steveja sovražili, ker je prejšnjo noč spremljal Mico domov, in nasprotni stranki so se pridružili njegovi prijatelji, ki so ga spoštovali vsled tega, ker se mu je posrečilo spremiti Mico. In člani obeh strank so bili ljudje, ki so prišli v to deželo iz vseh krajev sveta, kajti pri Neumeyerju je bilo nekako zbirališče vseh nezadovoljnih tega sveta. Tja so prihajali bivši pesniki, ki so se učili zobo-zdravništva, da so zamogli živeti; kritiki glasbe, ki so se učili zdravništva; zdravniki, ki so bili prej mesarji in zidarji, in katerih eden, ki je bil doma iz Češke, je napisal nekemu svojih bolnikov "recept" po evropskem načinu, tako, da je ameriški lekarnar potem poslal bolniku 50 funtov žebeljev in 12 funtov apna; bivši umetniki, bivši slikarji, ki so slikali po fotografijah; bivši moški, bivše ženske. In potem so govorili, da so bili pri koncertih, kjer so slišali glasbo, katere bi bila na vsak način boljša, ako bi jo oni spisali; zopet drugi so pripovedovali, da so čitali pesmi, katere bi tudi oni lahko spisali in tretji so kritikovali predstave v Filipovem gledišču, katere so bile baš take, kakor so jih oni že pred leti nameravali spisati. Tja so prihajali tudi bivši socialisti, kateri so pa že tedaj bili lastniki tvornice; in doktorji kemije, ki so potem postali povsem navadni klerki, da so zamogli živeti.

In Mica je prihajala redno, naročila svojo večerjo, nakar je tudi Steve prišel in sedel z njo včasih kar do dveh jutraj, nakar jo je spremljal domov.
Nekega večera so se gostje pri ostalih mizah dokaj glasno pogovarjali o pesništvu in so prišli do zaključka, da Steve sploh ni pesnik; da so izvedeli, da je pesmi o kraljeviču Marku spreminil na ta način, da je mesto znanega bajnega Marka, opeval avstrijskega cesarja Fran Josipa; da je vsled tega dobil od konzula Nuberja \$4,000 nagrade in — ker je bil urednik velikega dnevnika — je dotični

dnevnik dobil tudi cesarsko in kraljevo subvencijo, katero sta si z lastnikom lista razdelila po načinu fifty-fifty.

Od onega dne nadalje ni bilo Steveja niti Mice več opaziti pri Neumeyerju, tako da so stalni gostje jednoglasno sklenili poslati gotove člane omizja po vseh delih mesta, da pronaidejo, kam zahajata.

Nekega dne se je slikar Fekonja sestel z kemistom Weissom na vogalu 10. ulice in 2nd Avenue.

"Hallo Weiss, kam greš?"

"Na izprehod!"

In baš vsled tega, ker Weiss ni vprašal, kakor običajno: "jeli kdo tam pri Neumeyerju," pričel je Fekonja sumiti, da Weiss ve, kje je Steve. Ko sta se poslovala, sledil mu je Fekonja do postaje nadulčne železnice na osmi ulici, odkoder se je vozil v istem vlakcu, toda v drugem vozu, do South Ferry, kjer sta presedla v vlak devete avenue in se vozila dalje proti severu de Cortlandt streeta. In potem je našel vse tri v Bahovej restavraciji na Liberty St.

Pa ni minolo niti teden dni, ko so Neumeyerjevi gostje jeli prihajati k Bahu, kjer so imeli posebno omizja v prvem nadstropju. Neumeyer je potem prodal svojo gostilno in kupil velik hotel na Dunaju, nakar je napovedal običajni bankeroti.

In Steve je še nadaljeval z svojim pesnikovanjem. Prišla je vojna, subvencije ni bilo več, žena mu je umrla in leto dni kasneje je odšel v bolnico, kajti oholel je za Brightovo boleznijo. Baš, ko je umiral, pozvali so me v bolnico in prišel sem še pravočasno, da me je spoznal. Govoriti ni mogel mnogo; z vsem naporom svojih zadnjih moči, podal mi je desnico in mi pri tem šepetaje naročil:
"Pozdravi Mico," nakar je za vedno zaspal.

Potem smo ga pokopali, in jaz sem pozdravil Mico. . .

Zdravila proti debelosti.

V teh časih ko vse debele ženske hočejo postati tanke, ni čudno, če se pojavljajo na trgu razna "zdravila", ki baje pomagajo proti debelosti. Organizacija, znana pod imenom American Medical Association, je dala kemično preiskati dve vrsti takih "zdravil". Eno teh zdravil je neki žvečilni gumij, ki nima nikake zdravilne moči za odpravo debelosti, ako izvzamemo precejšno količino neke odvajalne kemikalije. Pri-dejano pa je navodilo, naj pacient, ki se zdravi s tem zdravilom, hitro hodi pet milj na dan zunaj v svežem zraku in izvaja še druge telovadne vaje, poleg tega pa da naj ne vživa preveč krompirja.
Drugo "zdravilo", imenovano "fat-reducing gum drops", je tudi opremljeno z navodilom, naj pacient pije le oranžni sok, vživa le polovično količino navadne hrane, in izogiblje naj se kruha.

Kar je koristnega pri teh "zdravilih", so navodila, ki priporočajo hojo in gibanje v svežem zraku in vživanje hrane, ki ne debeli. To, združeno z odvajalno snovjo v "zdravilu", nedvomno pri nekaterih osebah zmanjša debelost, večino, kar je lahko dobe poceni, če jih človek rabi. Kdor se hoče ubraniti debelosti, pač ne sme jesti jedi, ki debelijo, pa telovaditi in se sploh mnogo gibati na svežem zraku. Če to ne pomaga, tudi "zdravila" z najboljši kričičimi imeni ne bodo; kvečjemu bodo pomagala k shujšanju žepa.

Močni daljnogledi.

Luna je oddaljena nekako 240,000 milj od zemlje, toda potom močnih daljnogledov, kot je na primer oni na Mount Wilson, Cal., se ista "približa", da je videti oddaljena le približno 50 milj.

Jack London:

KITOV ZOB

(Za N. D. — V. J. V.)

(Nadaljevanje)

Med vsem prebivalstvom našel je le jednega človeka, ki je odobral njegov sklep, ki ga je na skrivaj celo prigovarjal in bodril na to podjetje in ki mu je celo ponudil posebne vodnike, ki naj bi ga povedli do vzhodnega gričevja gorovja; ta človek je bil Ra Vatu. In John Starhurst se je Ra Vatovo obnašanje neizmerno dopadlo. Dasiravno je bil Ra Vatu nepoboljšljiv pagan, čegar srce je bilo ravnotako črno, kakor vsa njegova denjanja, se je v največjem času vendarle vedel tako, kakor da se je v njegovi duši pričelo svitati. Končno je celo pričel govoriti, da bo tudi on postal Lotu ali spreobrnjenec. Sicer je že pred tremi leti ob neki priliki izrazil željo, da bi se rad pokristjanil in bi tudi že tedaj postal član cerkvene občine, toda baš John Starhurst je odklonil njegove želje vsled tega, ker je zahteval, da se morajo v cerkveno občino sprejeti tudi vse njegove štiri žene. Ra Vatu se je namreč iz ekonomskih in tudi etičnih razlogov protivil monogamiji ali jednoženstvu. In poleg tega je bil razžaljen, ker ga je misijonar pokaral in se s povsem ničevimi razlogi protivil njegovi želji; pa da mu dokaže, da je on svoboden in tudi časten človek, zavihtel je svoj velikanski bojni kol nad Starhurstovo glavo. Starhurst se je sicer tedaj rešil na ta način, da je hitro počenil in se z vsemi močmi oprijel Ra-vatuja, katerega je toliko časa držal, da je prišla pomoč. Toda vse to je bilo sedaj oproščeno in pozabljeno. Ra Vatu je redno prihajal v cerkev in sicer nele kot spreobrnjeni pogan, temveč tudi kot spreobrnjeni poligamist. Povedal je tudi Starhurst, da bo v nadalje imel le eno in edino ženo, da pa mora vendarle toliko časa počakati, da mu najstarejša žena, ki je že itak bolna, umrje.

In John Starhurst je potem odptoval po kalni reki Rewa nazvoro in sicer v čolnu, ki mu ga je podaril Ra Vatu. V tem čolnu naj bi potoval dva dni, oziroma do točke, kjer se čolnarska plovitba preneha, nakar naj bi se čoln vrnil. Od tam je bilo videti daleč na obzorju gorovje, ki se je dvigalo v megleno in dimno ozračje in ki je tvorilo nekako jedro otoka Viti Levu. Ves dan je John Starhurst zrl na to gorovje z nekako nevtrpno poželjivostjo.
Včasih je potihoma molil. In včasih se je njegovi molitvi tudi pridružil njegov spremljevalec Narau, ki je bil domači učitelj, ki je bil že sedem let Lotu ali spreobrnjenec — oziroma od onega dne, ko ga je dr. James Ellery Brown rešil peči, v kateri so nameravali domačini spreminiti njegovo truplo v okusno pečenko. To je Brown storil na ta način, da je plačal zanj malenkostno odkupnino v obliki sto palic tobaka, dveh bombazevih odev in velike steklenice "pain-expellerja." In tekom zadnjega dneva, ko je Narau kar dvajset ur pobožno molil, oglasil se mu je nekak nadnaravni glas, ki mu je velel, da mora John Starhursta še v nadalje spremljevati v gorovje.
"Master," dejal je, "jaz pojdem s teboj."
John Starhurst ga je vzradoščeno blagoslovljal, kajti istinito: sam bog je bil z njim in bodril k nadaljnjim naporom prej tako duševno nemogočnega Narau.

"Brezdvomno sem ostal brez duše in sem tako najslabša božja ladja," povdarjal je Narau tekem prvega dne veslanja.
"Twoja vera se bo utrdila, in postala bo še trdneja," vzpodbujal ga je misijonar.
In istega dne veslal je še jeden čoln po reki Rewa nazvoro. Toda ta čoln je odveslal uro po-

prej, kakor misijonarjev in pri tem je veslač skrbel za to, da ga ni nihče opazil. Tudi ta čoln je bil lastnina Ra Vatuja. V njem je veslal Erirola, Ra Vatujev bratranec, ki je bil isto-dobno tudi njegov najboljši morilec; in pri sebi je imel malo košarico, v kateri je imel kitov zob, ki ga je skrbno čuval. Zob je bil izredno lep, kak šest palcev dolg, lepo izraščeno; vsled starosti je tudi postal rumen in rudečkast. Tudi ta zob je bil last Ra Vatuja. Pa vladna na otočju Fidži zavest, da kadar tak zob odide na potovanje, se običajno kaj izrednega pripeti. Kajti lastnost kitovega zoba pomenja: kdorkoli prevzame tak zob, ne sme in ne more odreči zahtevi, ki je v zvezi z zobom, ali katera sledi sprejemu takega zoba. Ta zahteva zamore imeti kakoršnokoli obliko — od človeškega življenja do prijateljske zveze rodov in na vsem otočju Fidži ni najti niti enega prebivalca, ki bi ne spoštoval časti in zavrniti zahtevo, ki je bila izrečena. ko je sprejel te vrste zob. Včasih se zahteva požar, pa ako se izpolnitev zakasni, pride brezdvomno do izvanrednih posledic.

Daleč nazvgor po reki Rewa, v vasi glavarja Mongondro, je John Starhurst počival, ko je dokončal drugi dan svojega potovanja. Naslednjega jutra nameraval je v spremstvu Narau nadaljevati svojo pot peš proti meglenemu gorovju, ki je vsled bližine postalo že baržunasto-zeleno. Mongondro je bil glavar dobrega srca, milosrčnih čustev in nekoliko kratkoviden; ker je bil že star, ga je tudi prejšnja bojevitosť ostavila. Misijonarja je sprejel s prav gostoljubnostjo; dal mu je jesti raz svojo lastno mizo in končno je pričel z njimi razpravljati celo o verskih zadevah. Mongondro je bil nekako radovedne narave, pa se je John Starhurstu zelo prikupil, ko ga je vprašal, naj mu pojasni, kako se je svet in vse drugo, kar je na svetu, pričelo. Ko mu je misijonar povedal nakratko o stvarjenju sveta, kakor je to zapisano v sveti knjigi Genesis, je takoj opazil, da je njegovo pripovedovanje seglo globoko v Mongondrovo dušo. Mali in stari glavar je nekaj časa tiho in mirno kadil. In potem je vzel svojo fajfo iz ust ter nekako žalostno zmajal z glavo.
"Ne more biti tako, kakor ti praviš," dejal je glavar. "Jaz, Mongondro, ko sem bil še mlad, sem znal prilično dobro vihteti svojo 'adze.' In vendar vzel mi je tri mesece, predno sem izdelal mali čoln — majhen čoln — prav majhen čoln. In ti praviš, da je bila vsa ta zemlja in vse to veliko morje izdelano — oziroma, da je vse to izdelal jeden človek —"
"Ne, vse to je izdelal ali vstvaril bog, jeden jedino —"
"Ne, vse to je izdelal ali vstvaril bog, jeden jedino — prav majhen čoln. In ti praviš, da je bila vsa ta zemlja in vse to veliko morje izdelano — oziroma, da je vse to izdelal jeden človek —"
"Ne, vse to je izdelal ali vstvaril bog, jeden jedino — prav majhen čoln. Tvoja storija bi morda prestrašila otroke; toda pdaščeno človek takim storijam ne more verjeti."
"Jaz sem odrasčen človek," odvrne misijonar.

"To je res, ti si mož; toda v mojem temnem neznanju in nevednosti, vendarle ne morem vedeti, kaj ti pravzaprav veruješ."

"Povem ti, jaz verujem, da je bilo vse vstvarjeno tekem šestih dni."

"Tako ti praviš; tako ti tr-

diš," odvrne stari kanibal mr mraje.

Sele potem, ko sta John Starhurst in Narau odšla k počitku, prikradel se je v glavarjevo kočo tudi Erirola, ki je pozdravil glavarja z diplomatskim nagovorom, nakar mu je vzročil kitov zob.

Dolgo časa je stari glavar držal zob v svojih rokah. Bil je prekrasen zob in glavar je želel, da postane njegov. Poleg tega je tudi vedel, da mu mora biti vsaka zahteva, ki je spojena z darovanjem tega zoba sveta. "Ne, ne, kitov zob je prekrasen," in iz oči mu je odsevalo poželjenje, toda vrnil je zob Erirolu, proseč ga oproščanja.

Rano naslednjega dne korakal je John Starhurst, oblečen v škornje, po poti, ki je vodila skozi grmičevje; takoj za njim je hodil njegov zvesti Narau, a za njim povsem goli vodnik, katerega mu je posodil Mongondro, da mu pokaže pot v bližnjo vas, kamor so vsi trije prišli krog polneva. Od tu nadalje je misijonarja vodil nov vodnik. Miljo za njimi, korakal je Erirola, ki je nosil kitov zob v košari na svojem hrbtu. Tako je sledil misijonarju dva dni in vedno ponujal kitov zob vaškim glavarjem. Toda vas za vasjo se je branila vzeti kitov zob. Zob je tako hitro sledil prihodu misijonarja, da so glavarji sicer spoštovali zahtevo, ki je v zvezi z kitovim zobom, da pa niti časa niso imeli o njej premišljati.

Misijonarska druga in njun vodnik prišli so že daleč v gorovje, ko je Erirola odšel po neki skrivni bližnjici, tako da je misijonarja prehitel in prišel v pokrajino Gatoka, kateri je vladal glavar Buli. Glavar Buli seveda ni vedel, da bo John Starhurst tudi prišel. In poleg tega, kitov zob je bil izredno krasen — izvanredno lep in barva zoba je bila uprav redke kakovosti. Zob je sprejel v dar kar javno. Buli od Gatoke, se je vsedel na svojo najboljšo preprogo in kraj njega so stali njegovi najvišji uradniki, trije odganjači muh. Na ta način je svečano prevzel zob iz rok Ra Vatujevega odposlanca Erirola, kateri je prinesel dar v gorovje. Vse ljudstvo je ploskalo z rokami v znak odobravanja sprejema prekrasnega daru: ploskali so vsi zbrani sekači glav, odposlanci in odganjalci muh, ki so jednoglasno klicali svoje odobravanje:

"A! woi! woi! woi! — A! woi! woi! woi! A tabua levu! woi! woi! A mudua, mudua, mudua!"

Po primernem molku, pričel je Erirola s svojim govorom:
"Kmalu bo prišel nek mož — on je misijonarski človek, bel človek, in prišel bo še danes. Ra Vatu bo veselo, ako dobi njegove škornje, katere bo podaril svojemu prijatelju Mongondru; vendar pa namerava podariti te škornje Mongondru tako, da bodo v njih tudi misijonarjeve noge, kajti Mongondra je star človek in njegovi zobje niso več prav dobri. Pazi torej, Buli, da mu pošlješ tudi misijonarjeve noge zajedno s škornji. Vse drugo, kar spada k misijonarju, pa lahko ostane tukaj."
Veselj, ki je nastalo vsled kitovega zoba, se je takoj ohladilo in zginolo iz Bulijevih oči, ki so sedaj nekako dvomljivo zrle v daljino. Toda, zob je že sprejel.

"Malenkostna zadeva, kakoršna je misijonar, ne pomenja mnogo," pripomnil je Erirola.
"Ne, mala zadeva, kakoršna je misijonar, v resnici ne pomenja mnogo," odvrne Buli. "Mongondro bo dobil škornje. Pojdite torej mladeniči, trije ali štirje, in pričakajte misijonarja na njegovem potu. In pazi-te, da prinesete seboj njegove škornje in vse drugo."

(Dalje prihodnjie)

L. N. TOLSTOJ

HADŽI-MURAT

Poslovenil Vladimir Levstik

(Nadaljevanje)

Po obedu so javili knezu pribočniku generala Mollerja-Zakomeljskega.

Pribočnik je naznanil knezu, da je general zvedel o prihodu Hadžija-Murata; zelo je nezadovoljen, ker mu ni nihče poročal o njem, in zahteva, da takoj privedejo Hadžija-Murata k njemu. Voroncov je dejal, da se zgodi po generalovem ukazu. Povedal je Hadžiju-Muratu s tolačem, kaj hoče general, in ga poprosil, naj ga spremi k Mollerju.

Ko je Marja Vasiljevna slišala, kaj je hotel adjutant, je takoj zaslutila, da utegne priti med njenim možem in generalom do neprijetnega nastopa. Vzlic kneževemu ugovarjanju se je odločila spremiti njega in Hadžija-Murata h generalu.

"Vous feriez bien mieux de rester, c'est mon affaire, non pa la votre." (Bolje bi bilo, da ostaneš doma; to je moja stvar, ne tvoja).

"Vous ne pouvez pas m'empêcher d'aller voir madame la générale." (Ne moreš mi ubraniti, da ne bi posetila gospe generalove).

"To lahko storiš drugič."

"Jaz pa hočem baš zdaj."

Vse je bilo zaman. Voroncov je privolil in šli so vsi trije.

Ko so vstopili, je Moller z mrčno spoštljivostjo odvel Marjo Vasiljevno k ženi, pribočniku pa je ukazal, naj pelje Hadžija-Murata v sprejemnico in ga ne pusti nikamor brez njegovega dovoljenja.

"Prosim," je velel Voroncovu, odprši vrata v svoj kabinet, in spustil kneza naprej.

Nato se je ustavil pred njim in rekel, ne da bi mu ponudil stol:

"Jaz sem tukaj poveljnik vojske in zato se morajo vršiti vsi pogojevi z neprijateljem preko mene. Zakaj me niste obvestili o prihodu Hadžija-Murata?"

"Oglednik je prišel in mi je razložil željo Hadžija-Murata da se preda meni," je odgovoril Voroncov, prebledel od razburjenja. Pričakoval je sirovega izbruha generalove jeze, ki se je hkratu polasčala tudi njega.

"Vprašam, zakaj mi niste javili?"

"Mislil sam to storiti, baron, ali . . ."

"Za vas nisem baron, ampak vaša prevzvišenost."

Vsa baronova dolgo premagovana razdraženost se je zdaj usula na dan.

"Zato pač ne služim svojemu vladarju dvajset sedem let da bi ljudje, ki so šele včeraj oblekli vojniško suknjo, izrabljali svoje rodbinske zveze in pred mojim nosom ukrepali o stvarih, ki se njih ne tičejo."

"Prosim vašo prevzvišenost, da ne govori stvari, ki niso točne," mu je segel Voroncov v besedo.

"Resnico govorim," je zaropotal general še bolj srdito. "Ne dovolim, da bi . . ."

Tedaj je prišumela v sobo Marja Vasiljevna; sledila ji je skromna, nevisoka dama, žena Mollerja-Zakomeljskega.

"Nu, nehaite že, baron, Simon vam ni hotel delati neprilik," je izpregovorila Marja Vasiljevna.

"Teja tudi ne pravim, kneginja . . ."

"Nu, veste kaj, rajši pustimo to. Slab kreg je boljši od dobrega prepira. Oh, kaj govorim . . ." Zasmejala se je.

In srditi general se je uklonil očarujočemu smehljaju krasotice. Pod brki mu je zaigral nasmešek.

"Priznam, da nisem ravnal pravilno," je rekel Voroncov "toda . . ."

"Nu, in jaz sem se razvnel," je dejal Moller ter podal knezu roko.

Sprava je bila dosežena in sklenila sta, da ostane Hadži-Murat nekaj časa pri Mollerju, potem pa ga pošlje k poveljniku levega krila.

Hadži-Murat, ki je sedel v sosednji sobi, sicer ni razumel kaj govori, pač pa toliko, kolikor je bilo potreba zanj; da se prepričata zaradi njega in da je njegov odpad od Šamila za Ruso ogromnega pomena, ter bo mogel, samo če ga ne pošljejo v Sibirijo ali ne ubijejo, še mnogo zahtevati od njih. Razen tega je tudi spoznal, da Moller-Zakomeljski, čeprav je poveljnik vendar nima tistega pomena kakor Voroncov, njegov podrejenec, in da je zanj važen Voroncov, ne Moller. In ko je Moller-Zakomeljski pozval Hadžija-Murata k sebi ter ga jel izpraševati se je držal Hadži-Murat ponosno in svečano, rekoč, da je prišel iz gora zato, ker hoče služiti belemu carju, in da je pripravljen odgovorjati o vsem tem samo njegovemu serdarju, to je, vrhovnemu poveljniku, knezu Voroncovu v Tiflisu.

VII.

Ranjena Avdjevova so zanesli v bolnico, ki je bila nameščena v majhni, s skodlami pokriti hiši ob izhodu iz trdnjave in ga položili na prazno posteljo v splošni sobi. V sobi so bili štirje bolniki, eden, ki se je premetaval v vročici za legarjem, drugi, ki je ležal bled in v višnjevo podplutimi očmi za mrljico ter neprestano zeval, čakaje novega napada, in še dva ranjena izza pohoda pred tremi tedni, prvi, ki je hodil, v zapetije, in drugi, ki je sedel na postelji, v pleče. Vsi razen tistega, ki je imel legar, so obstopili novince in jeli izpraševati nosače.

"Katerikrat streljajo, kakor bi te z graham obsipal, in nič se ne zgodi, to pot pa so ustrelili morda petkrat," je pripovedoval eden izmed nosačev.

"Kakor je komu usojeno."

"Oh!" je kričnil Avdjev na vse glas, premagujoč bolečino, ko so ga jeli polagati na posteljo. Ko pa so ga položili, je nagrbanič obrvi in ni ječal več, le neprestano je gibal s stopali. Tiščal je rano z rokami in nepremično gledal predse. Prišel je zdravnik ter velel obrniti ranjenca, da bi videl, ali ni šla krogla zadaj ven.

"Kajpa je to?" je vprašal zdravnik, kažoč na velike bele brazgotine, ki so prepredale hrbet in zadek.

"To je že staro, vaše visokorodje," mu je stokaje odgovoril Avdjev.

Bili so sledovi njegove kazni zaradi denarja, ki ga je zapil.

Avdjevova so spet obrnili in doktor je dolgo brskal z iskalom po trebuhu; našel je kroglo, toda ni je mogel prijati. Prevezal je rano, zalepil jo z obližem in odšel. Ves čas, ko mu je brskal

po rani ter jo obvezoval, je ležal Avdjev s stisnjenimi zobmi in zaprtimi očmi. Ko pa je zdravnik odšel, je odprl oči in začudeno pogledal okoli sebe. Njegove oči so počivale na bolnikih in ranocelniku, toda on jih menda ni videl, ampak je gledal nekaj drugega, kar ga je navdajalo s strmenjem.

Prišla sta njegova tovariša Panov in Serjogin. Avdjev je ležal še vedno kakor prej in začudeno gledal predse. Dolgo ni mogel spoznati tovarišev, čeprav so mu zle oči naravnost v njiju.

"Ti, Pjotra, ali morda želiš domačim kaj sporočiti?" je rekel Panov.

Avdjev ni odgovoril, dasi je gledal Panovu v obraz.

"Pravim, ali hočeš domačim kaj sporočiti?" je vprašal Panov iznova, doteknivši se njegove hladne, koščate roke.

Avdjev se je zavedel.

"A, Antonič?"

"Da, prišel sem pogledat. Ali sporočiš kaj domov? Serjogin ti napiše."

"Serjogin," je dejal Avdjev in s trudom prenesel oči na Serjogina, "ali napišeš? . . . Tak piši takole: vaš sin, piši, vam želi dolgo življenje . . . Zavidal je bratu. Saj sem ti onkrat povedal. A zdaj mi je samemu prav. Le naj živi. Bog mu daj . . . Meni je prav. Tako jim piši."

Nato je dolgo molčal, upirajoč oči v Panova.

"Nu, ali si našel lulo?" je vprašal zdajci.

Panov ni odgovoril.

"Lulo, lulo, pravim — si jo našel?" je ponovil Avdjev.

"V torbi je bila."

"Mislil sem si. Nu, a zdaj mi dajte svečo . . . umrl bom," je rekel Avdjev.

Prav takrat je prišel Poltorackij posetit svojega vojnika.

"Kako je, prijatelj? Slabo?"

Avdjev je zamežljal in zmajal z glavo, da ne. Njegovo obličje z velikimi podočnicami je bilo blede in strogo. Ničesar ni odgovoril, samo ponovil je, obračaje se k Panovu:

"Svečo daj, umrl bom."

Dali so mu svečo v roke, toda prsti se niso hoteli skleniti. Postavili so jo mednje in jo držali. Poltorackij je odšel; pet minut po njegovem odhodu je ranocelnik prislomil uho k sru Avdjevova in povedal, da je umrl.

V poročilu, ki so ga poslali v Tiflis, je bila smrt Avdjevova takole opisana:

"Dne 23. novembra sta šli dve četi Kurinskega polka iz trdnjave skat šumo. Sredi belega dne je nenadoma napala lrvanje znatna tolpa gorecev. Rojna črta se je jela umikati; v tem pa je naskočila druga četa z bajonetom in vrgla gorce nazaj. V boju sta bila dva vojnika lahko ranjena in eden ubit, gorci pa so izgubili okoli sto mrtvih in ranjenih!"

VIII.

Prav tisti dan, ko je Petruha Avdjev izdihnil v vozdviženski bolnici, so njegov stari oče, žena brata, namesto katerega je šel v vojnike, in bratova hči, že godno dekle, mlatali oves na mrmlem gumnu. Prejšnji večer je pač velik sneg in proti jutru je pritisnil silen mraz. Stari se je zbudil šele ob tretjem petinjem klicu in ko je videl v zmrmlem oknu jasno mesečino, je zlezal s peči, vzel kožuh in kučmo ter šel na gumno. Dve uri je delal sam, nato pa se je vrnil v izbo ter zbudil sina in ženske.

Ko sta prišli snaha in vnuka na gumno, je bilo očičeno, lesena opata je stala zatakajena v sipki beli sneg in zraven nje metla, butaro navzgor; ovesni snopi so bili razstavljeni v dvojnem nasadu. Starec je krepko tolkel s težkim cepcem in razbijal slamo, lekle je enakomerno mlatilo z vrha, a snaha je odvrčala.

Mesec je zašel in jelo se je svitati. Nasad je bil že omlaten, so je prišel k mlatičem starejši sin Akim v kratkem kožuhu in čuani.

"Kaj postopaš?" je zakričal oče nad njim; prestal je mlatiti in se oprl na cepce.

"Konje vendar moram očesati."

"Konje moram očesati!" ga je oponesel starec. "Očeše jih stara. Cepce vzemi. Dovolj si se zredil, pijanec."

"Mari si me ti napajal?" je zagodel sin.

"Koga?" se je grozeče namršil starec in prenehal.

Sin je molče vzel cepce in delo je šlo v osmerki: pokapik-pok, pokapik-pok — pok! je pritiskal težki očetov cepce na vsake tri krati.

"Glej ga, v zatilnik je debel kakor kak gospod; meni, vidiš, na hlače uhajajo," se je spet oglasil starec, prenehavši z mlatenjem in vrteč cepce po zraku, da ne bi izgubil takta.

Nasad je bil omlaten in ženski sta jeli grabiti slamo.

"Bedak Petruha, da je šel namesto tebe. Tebi bi v vojski so malem izbili neumnost, on pa je zalegel za pet takih, kakor si ti."

"Nu, dajte, očka, dajte," je rekla snaha, odmetavaje razbita govosla.

"Da, redi naj vas vsak človek šest, dela pa ni od nobenega."

"Petruha je delal sam za dva, ne pa da bi . . ."

Po gazi, ki je bila izteptana z dvorišča, se je približala stara, škripaje v snegu z novimi opanki povrhu trdo navitih volnenih obojkov. Moška sta zgrebala nezvezano zrnje na kup, a ženski z dekletom sta pometali za njima.

"Oskrbnik se je oglasil. V graščino treba, opeko vozit," je rekla stara. "Zajtrk sem pripravila. Jest bi šli."

"Dobro. Sivca zapreži pa pojdi," je velel starec Akimu

"In glej, da ne bom odgovarjal zate kakor onikrat. Zgleduj se po Pjoru."

"Ko je bil doma, ste ga zmerjali," se je vzrepenčil Akim nad očetom, "zdaj, ko ga ni, pa grizete mene."

"Ker zasluži," je rekla mati takisto jezno. "Ti pa Pjotra sta dvojce."

"Nu, prav," je dejal sin.

"Kajpak, prav. Moko si zapil, a zdaj praviš: prav."

"Da se vam more — za staro stvar!" je rekla snaha.

In vsi so odložili cepce in krenili v hišo.

Nesoglasje med sinom in očetom se je začelo že davno, malone tisti dan, ko je odšel Pjotr v vojnike. Starec je takoj začutil, da je dal kukavico za jastreba. Res je bilo po zakonu, kakor ga je umeval on, pravično, da tisti, ki nima otrok, nadomesti rodbinskega očeta. Akim je imel četvero dece, a Pjotr nič, toda delavec je bil Pjotr tak kakor stari, spreten, bistre glave, močan, vztrajen, in kar je glavno, priden. Delal je venomer. Kadar je šel mimo drugih, ki so delali, se je takoj spravljal pomagat, prav kakor oče; ali je pokosil nekaj redi ali naložil voz ali posekal drevo ali nacepil drv. Starec ga je bilo žal, a zdaj se ni dalo več pomoči. Vojništvo je bilo kakor smrt. Vojnik je bil odrezan kos in misliti nanj in prepeljavati žalost je bilo nespametno. Le redko ga je omenil stari, kakor danes, da bi zbedel starejšega sina, mati pa je pogosto govorila o njem in že dolgo prosila starega, naj pošlje Petruhi denarcev. Toda starec je vedno molčal na take besede. (Dalje prihodnjič)

Velikost in rast te dežele.

Združene države imele so pred sto leti malo nad pet milijonov prebivalcev; danes jih je nad 114 milijonov. Površina te republike je takrat znašala okoli 800,000 kvadratnih milj, danes pa nad tri milijone kvadratnih milj. Eno četrtino vsega svetovnega pridelka pšenice se pridelava pri nas; koruze pa pridelamo tri četrtine svetovnega pridelka.

Morska puščava.

Vsakemu je znano, da so na suhi zemlji puščave, kjer ni najti nikakega sledu o rastlinskem ali živalskem življenju. Malokdo pa ve, da se nahajajo podobne puščave tudi v morju. Eno takih morskih puščav so odkrili znanstveniki leta 1904 nekako na sredi pota med Južno Ameriko in Avstralijo. Preiskali so morje prav do dna, pa niso našli najmanjšega znaka o kakem rastlinstvu ali živalstvu. Znanstveniki sodijo, da uhajajo iz razpok morskega dna strupeni plini, ki preprečujejo vsa korušna življenja.

Čistimo, barvamo, popravljamo

NEW YORK

Dry

CLEANING

I. SMUK, poslovođa

6220 ST. CLAIR AVE.

Pennsylvania 2063.

Pridemo iskat in pripeljemo

na dom!

Prvo letošnje

Skupno potovanje v

stari kraj

priredimo na francoskem parniku "PARIS," ko odpluje iz New Yorka

NA 23. APRILA 1927

"Paris" je zlasti za tretji razred priznana najboljši parnik. Kakor na dosedanjih skupnih potovanjih se bodo tudi to pot nudiše našim potnikom razne posebne ugodnosti in naš zastopnik bo potnike spremljal prav do Ljubljane.

Potniki naj se čim prej prijavijo, zlasti ne-državljeni, da jim bomo mogli preskrbeti še pred odhodom povratno dovoljenje (Permit), na podlagi katerega se bodo lahko nemoteno vrnili nazaj v Ameriko.

Drugo skupno potovanje se vrši istotako na parniku "Paris" in sicer 4. junija.

Razume se, da Vas lahko in radi odpravimo z vsakim drugim parnikom.

Ravno tako se vselej obrnite na nas: 1) kadar ste namenjeni poslati denar v stari kraj;

2) če želite dobiti denar iz starega kraja;

3) ako ste namenjeni dobiti kako osebno to deželo;

4) kadar rabite kako pooblastilo, izjavo, pogodbo, ali kako drugo notarsko listino, ali če imate kak drug opravek s stari krajem.

SLOVENSKA BANKA

Zakrajšek & Češark

455 W. 42. St. New York, N. Y.

Imam na zalogi že nad 14 let

LUBASOVE HARMONIKE

vseh vrst in modelov, nemške, kranjske in chromatčne; tri in štirivrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglasene.

Imam na zalogi tudi kovčke, glasove, nove gotove mehove in druge posamezne dele. Cene harmonikam sem znatno znižal.

Pišite po cenik na:

ALOIS SKULJ

323 Epsilon Pl., Brooklyn, N.Y.

Edini zastopnik in zalažnik

LUBASOVH HARMONIK v Združenih

Državah

MOŽKE in ženske kras-

ne najnovjše ure, prstane, diamante, verižice in vso drugo zlatnino. Dajlje prave glasne Victor gramofone, cena \$17.50 do \$1,000; prave slovenske Victor plošče in slovenske in v vseh drugih jezikih PIANO ROLE; zastave in regalijske družstva. Pišite po brezplačni cenik, kar želite na vašega sobrata:

IVAN PAJK

24 Main St., Conemaugh,

Pennsylvania.

"Ameriška zgodovina"

To je najnovjša slovenska knjiga v Združenih Državah, ki vam na domač, priprost način jasno opiše vso zanimivo ameriško zgodovino od odkritja Amerike pa do danes.

Knjiga ni samo poučna, pač pa tudi skrajno zanimiva. Obsega 244 strani, jo krasi obilica zgodovinskih slik, in velja samo 75 centov, s poštnino pa 85 centov. Dobi se pri

"Ameriška Domovina"

Cleveland, Ohio.
6117 St. Clair Ave.

JOSEPH PALČER

in

LOUIS GORNIK

lastnika trgovine

American Clothing Co.,

Ely, Minn.

Našemu slovenskemu občinstvu v Ely naznanjava, da je otvorila trgovino z manufakturnim blagom. V zalogi imamo moške obleke, klobuke, čevlje, nova zaloga ženskih oblek, klobukov in čevljev kakor tudi druge drobne stvari spadajoče v to stroko.

Priporočava se za obilen set naše trgovine, in zagotavlja vse odjemalce, da bodo zadovoljni s cenami in blagom. Trgovina se nahaja vogalu Sheridan Street Central Ave.

Izšel je

Slovensko

Amerikanski

Koledar

za leto 1927

CENA 50c

s poštnino vred.

Z naročilom pošljite

znamke ali pa moneyorder

na

GLAS NARODA,

82 Cortlandt St.,

New York, N. Y.

ANTON ZBAŠNIK

Slovenski Javni Notar

4905 Butler Street,

Pittsburgh, Pa.

Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice vsake vrste, oporoke in vse druge v notarski posej spadajoče dokumente, bodisi za Ameriko ali stari kraj. Pišite ali pridite osebno.

Največja in najstarejša slovenska zlatarska trgovina v Ameriki. Zlatarske predmete vseh vrst, gramofone, piane in radio vseh cen in izdelkov dobite pri nas.

FRANK ČERNE

6033 St. Clair Ave. in 930 E. 79th St., Cleveland, O.

ELCO THEATER - ELY, MINNESOTA

IMA NAJBOLJŠE SLIKE

V nedeljo in ponedeljek 10. in 11. aprila

COLLEEN MOORE IN JACK MULHALL

v sliki "Orhideje in hermelin"

(Orchids and Ermine).

MATIJA SKENDER, javni notar

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

1122 E. OHIO ST. N. S. PITTSBURGH, PA.

Telefon: CEDAR 3472

Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice, oporoke in vse druge v notarsko stroko spadajoče spise. Pišite, telefonirajte ali pridite osebno.

DRUGI SKUPNI IZLET V JUGOSLAVIJO s parnikom "PARIS" dne 14. maja 1927.

Na parniku nam je dodeljen poseben oddelek z lepimi in čednimi kabinami v sredini parnika; kabine imajo po 2 in 4 postelje, nekateri jih je tudi s 6 posteljami za družine.

Potnike bo spremljal naš uradni skozni do Ljubljane, prtljaga bo čeztrajna že tu v New Yorku skozni do Ljubljane in Trsta, tako da bodo potniki tem brezskrbneje potovali.

Vozni list III. razreda stane do Ljubljane \$119.67 z vojnim davkom in železnično vred; za ven in nazaj (Round Trip) pa stane vojni list za ta parnik \$206.00 ter \$5.00 vojni davek; ne-državljeni plačajo tudi head tax.

Potovanje se vrši v najlepšem mesecu maju in kdor je namenjen potovati, naj se čimprej prijavi.

TRETI SKUPNI IZLET z najnovjšim parnikom "ILE DE FRANCE" se vrši na 2. julija 1927.

FRANK